

Helldenshjelm's genaste vägen för Wonden at förskaffa sig Trögård, 2 Dal. Kolmodins Dufwo-Rdf, 3 Dal. Stålhammars Jusitie-Werk, 9 Dal. Doct. Wrangels berättelse om en Reger's wärkel, omwändelse, 1 Dal. 16 bre. Witterhets arbeten i sja delen, 4 Dal. 16 bre. Winter- och Sommar-Ridjen, 13 Dal. Beskrif af Marmonzelle 4 Dal. Äfwen undfås på samma ställe gratis, Cataloger på allahanda Swänska, Franskiska och Tyska Böcker.

Af Trycket är utkomit: Bokhållaren Lindbergs, hos Kongl. Maj:t gjorde och i Kongl. Maj:ts Råd-Kammare afslagne underdåniga ansöknningar, at til Tryckning utbefomma de Protocoler som år 1756 blifwit hållne i Kongl. Maj:ts Råd-Kammare, rörande öfwerseendet och inventeringen af de til Hennes Kongl. Maj:ts Wår Allernådigste Drottning's wård och nyttjande, ej mindre wid Deras Kongl. Maj:ters Höga Förmåning i Berlin, än februer år 1747 anmånade Riks-Juweler, hwißen Inventering Rikens Högst. Ständers Secrete-Itskott, till följe af Riksdags-Ördningens 13 §, ansett sig höltdigt at låta fördrätta; men hwars wärksällighet dock blef någon tid hindrad; i anseende til Hennes Kongl. Maj:ts Nådiga Ötrande, såsom skulle berörde anstalt synas häröfwa af något mistroende utaf Rikens Ständer, och at Hennes Kongl. Maj:ts thådanefter hölle sig för god at låta berörde Riks-Juweler: Hwarester den likwäl, uppå twånne iskrån Rikens Ständer til Kongl. Maj:ts öfsterligare afgångne underdånige skrifwelser, för sig gick, som närmare kan inhämtas af Riksdags-Lydingarne N:o 3, 13, 34, af den 17 Maji, den 17 och 18, Junii och den 21 Aug. 1756, och såljes hos Dubois i Bok-lådan uti Stora Kyrko-Brinken näst intil gamla Banquen för 12 bre R:mt.

Den eller de som lånt några Böcker, ibland hwißka Müllers Kärleks-Kyf, 2:ne Biblar, en wänst och 1 Gen Lyf, Hübners Geographie, en Wise-Bok, med ägarens namn W. B. uti, göre för rättwisan skul och lämna desä, samt em några andra äro til låns tagne med samma Initial: Bokstäfwer uti, tillbaka igen uti Kongl. Tryckeri-Woden, och det ju före des håldre.

De respectiue Prenumeranter, som prenumererat på Sal. Doctor Johan Jacob Raubacks Härliga Betraktelser öfwer wår Frälsares Jesu Christi Lidande, kunna utbefomma den förra delen, som nu är färdig, emot anseknung på Prenumerations-Sedlarna. Exemplaren afhämtas hos Bok-Tryckaren Joh. Arwid Carlbohm, boende wid Regerings-Gatan och Spetsjens Backe. Den sednare delen blifwer och, wil Gud! wid detta årets slut sära dig, at af Trycket utgifwas. Emedertid få ännu Prenumeration på denna Amerika Bok, för 24 dal R:mt exempl. på förenämde ställe. Den som tager 10 exempl., får det 11:te på köpet.

En Öfste Ljenssemans ötrande, öfwer swaert på en Adelsmans Tankar, rörande Frälses- och Öfrälses-Ständens rättighet i besördrings-mål; är af Trycket utkommit, och såljes i Åfsergens Boklada för 24 bre Kopparmt Exemplaret.

Hög och Respective wederbörande, som äga grafwar så wäl uti Solna Kyrka, som utom på Kyrko-Gården, behagade, ju före des håldre, sig uti Solna församling's Kyrkohede-Gård anmäla, sina Graf-Wes urwija, och på den antekna låta; hwartil utimat = terminen blir utsatt i medio Octobris nästkommande, emedan en hop Grafwar äro så bristfällige, at de tarfwa sköndesam reparation: i synnerhet, är man angelägen, så wera hwißen nu för tiden är ägare af en murad graf uti Sacristian, som flere år gör af Korkans udel blifwit för detta reparerad. Skulle ingen Documenterad ägare sig anmäla, råddgas man, af Korkans medel, göra öfsterligare reparacion på den och de öfrige bristfällige grafwar; men så komma och benämde grafwar Korkan sedau at tillfalla.

Uti Glas-Woden mitt emot Rypet och Rosenadlerka huset, finnes til salu, et litet partie nys inkomna Westfaliska skinker, och Traunswigsk Wätwurk, samt et litet partie extra god Kardus = Tobak, för ganska billigt pris.

För en fattig Gardis-Soldat, som i går eftermiddagen kl. emellan 2 och 3 gått et ärendé från Tyska Korkan til Drottninge-Gatan öfwer Normalts-Dorg, blef borttappat 4 R. Sey-Dalers Sedlar tillfä med en liten Biffier, som utwisar dens namn jämte huset dit han skulle gå. Om någon ärlig och rättssinnad människa den uphittar, beppas man de willigt återlämna dem samma i Enus-Woden wid Tyska Korkan, emot wedergällning af 6 Dal. Kopp:mt.

Bruskade Silfes-Strumpor, och Sidentger emottages at twätta hwarje wecka; hwißka följande Eördagen blifwa med behörig apretur färdige, uti Weiners hus på Drottninge-Gatan i hdenet wid Sawal-Wänken, inedd emot Wårhus-Planket, där en Lasta sitter mitt öfwer Porten med en hwit och en grå Strumpa påmålåd.

En gammal Pump-Sto är i går föremiddagen kl. i förlorad, emellan Källaren Stadens Rådhus och Noremalm's-Dorg, och utlästwas 6 Dal. R:mt för den som berörde Sto tillrätta skaffar uti Krydd-främjar Forfels Wod på Normalms-Dorg.

Till at arrendera äfwindas en Landt-Egendom som är någorlunda stor, häst om til den samma är både Landt- och Sköwdag; hwißen som är hugad en sådan under arrende öfåmna, wille anmäla sig uti Stadens Byggnings-Contoir wid noa Rådhuset, hwaräst sås underrättelse om Arrendatoren.

Äfwindas en Deja som kan uppe goda bewis om sin sticketighet i Landt-Hushållningen, hwißen däremot kan förwänta sig goda wilkor; underrättelse sännas i Lesebyres hus på Freds-Gatan wid Rööda Godarna.

I Tjenst, som geant kan tillträdas, äfwindas en beskedelig Dragg, hwißen kan friserä peruquer, och tala Swänska och Tyska; underrättelse häröfwa sås i Kongl. Tryckeri-Woden.

Uti Gården N:o 20 wid gamla Kongsbros-Gatan äro Wånings-Rum at hyra; äfwen et Fåbus med Foder-Skulla.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förelaring, öfwer Tjef, om Wårhus- och Hospitals-Inrättningarne i Riket, th. 21 Dec. 1766 utfärdade Föordnings 3 Art: 1 och 16 §§. angående Wårhus- och Hospitals-Hemmans Utlyfder och Besättning. Dat. th. 5 April 1770.

Kundgörelse, angående en i Holland gångse smiltosam Bokaps-Gjuka, samt hwad Hans Kongl. Maj:t i Nader förordnat böra i aftagas til at hindra samma smittas utbredande. Dat. th. 18 Julii 1770.

Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce-Collegii Kundgörelse, at alla Fostierade Spegel-Glas hådanefter böra wora til Införjel här i Riket förbundne. Dat. th. 25 April 1770.

Stockholms Weck=Blad.

Tördagen, den 4 Augusti 1770.

Lärda Saker och Rön.

L A R N E N.

Om Badens nytta för hälsan.

Seneca gjorde sig stor af det namnet Psychrolut, och berömd sig, som en hvilken styrker af sin sunda och starka natur, at han war en stor Psychrolut, som i Januarii Månad steg i Euripus. Hvad Rysar och Finnar ännu göra, då de springa utur heta badet i kalla watten, som är fullt med is, för at hårda sig, det gjorde redan fordom de Romare, och Galenus hade insett at påminna emot detta bruket. Pälaren Anton Musa tyckes varit den som aldrasbrist insöret detta bruket uti Rom; ty sedan han medelst kallt bad hjälpt Augustus, hvilken ständigt war plågad med Carharr, wille han curesca alla sjukdommar med sådana bad. På hans råd öfwergeff Soratius, de warma baden i Majis, emedan de skadde hans inflammerade ögon, och gick til Clusium och Sabios, för at därstädes mit i vinteren bruka det där besintelige kalla badet. Detta bruket blef sedan så allmänt, at man på Plinii tider såg gamla Consuler, hvilka som han säger drefwo detta upräget så långt, tills de aldeles stelnade af kölden.

Allt detta war så wida gängit, och man måste, som jag menar följa Alpini råd, hvilken wil at man igenom ljumma grader, allenast efter hand, skal wäna sig wid helt kalla baden. Igenom et småningom tillwänande kan man wärligen utträtta mycket med kalla badet, eller måste man också i kalla badet så arbeta, at man sweftar därpå. Detta sker igenom simmande, och wisserligen är det bästa maneret at betjena sig af kalla badet, det, at man simmer i en kall flod. Så woro de gamle Tyskars kalla badet beskaffade, om hvilka Pomponus Mela icke allenast berättar dessa simmares öftröttelighet utan äfwen deras besymmerliga stickelighet; och denna konsten hade de öfridigt at tacka för den nytta de funno af baden i floderna.

Hade de alltid förelifwit wid detta bruket, och hade de aldrig sådt smäl för de wälkustige

warma baderna, så hade aldrig Marius slagit dem wid de lustiga fertilliska watten, hwaräst han träffade dem dels i kabet, och dels wid deras oppiga tracteringar. Men så går det med alla nyttiga saker, at man änteligen gör dem til wällustier, hwilka förorsaka, at de aldeles måste affkastas. Tyskarnas oppighet räckte ända til Carl den Store, hvilken i sina sista år bland hade hos sig i warma badet hela sin famille, och wäl öfwer hundrade andra. Et sådant misbruk har efter hand affkastat baders bruk. Grekerna och Romarena förföllo i lika sådan widbristighet; och badandet, som eljest war et bestydd för deras hälsa, blef snart en blott wana, et nöje, et oppigt mode och en önyttig pragt. Man badade dageligen, utan at häfwa det nödigt, och utan at weta hwaröfre? Om en allmän sorg eller nöd insöll, blefwo baden till slutne, och badandet wart då hållit för en oansändighet. Äfwen aflåto Judarna at bada, då någon allmän fara eller förlågenhet war förhanden, hwilket ses af Nehemie 3 Cap. och sista wers. De borsfardige tordes hwarlen bada eller twätta sig; och altså war badandet at anse som en högtidelighet eller en förenjelse. Om sidet wart det widbristig wällust eller fördärfwelig pragt. Resfaren Titus ruinerade sig därmed; då däremot Augustus, för sin swaghets skull försigtigt wis instälde det öftare badandet.

Emedan ingen ting är swårare för människa, än at hålla uredelwägen, så häfwa de alltid förfallit utur den ena widbristigheten i den andra; och liksom man fordom för öfwermådig brukte badet, så nyttjar man dem nu för litet. Badandet i allmänt watten är hos oss aldeles ur moden kommit. Men en råst är ännu gwarblefwen af den gamla wanan, och det är mineraliska wattens nyttjande til badet, hwilket ännu är sigen af mycket förnämit folk brukas. Jag måste nödwändigt också säga något om dessa badet.

Ibland de mineraliska watten, hwilka brukas til badet, innehålla somlige salt, andra swafwelagtige, och ännu andra metalliska delar. Jag förstår här under de saltagtige, swafwelagtige och metalliska watten sådana i hwilka en af dessa bestånds delar har öfwerwigt

ten, ehuru jag wäl wet, at de måsta bestå af flera sådana delar, men i hwilket affeende jag här intet kan betrakta dem.

Til de saltagtige watten höra först de i hwilka sifvatten har öfverwigen. Badandet af sifvatten berömes i åtskilliga Hudens sjukdomar, besonnerligen emot Skabb och Klåda, åfwen som ett för smulna och wärkande leder, och förnämligast i wattusträck, hwilken sista sjukdom Herr Morin hos en tjugu årig flicka igenom bad i sifvatten lyckeligen curerat. Dessa bader rena åfwen råttagtige sår, stilla Krampe, och upplifwa känslolösa och förlamade delar.

Andra watten innehålla ett salt, som är alkaliskt, och liknar minstens salt, och dessa kallas gementligen saltpetteragtige watten. De warma Saltpetteragtige baden fördela fjörtslar-nas swullnad och förstopning, öpna de förstop-pade nerwer och curera lamhet. Man brukar dem icke allenast at tvätta sig uti, utan åfwen som dropp-bader, då de från et högt ställe warmt neddrypa på de lidande delar.

De swafvelsaltige mineraliska watten blifwa åfwenledes utwärtas med förmon nyttja-de wid hudens sjukdommar, för darrande leder, för deras borttwining och lamhet, men i synnerhet emot den Ängelsta barna-sjukdomen.

Bland de metalliska watten äro de järn-haltige de allmänaste, och man brukar deras bad i synnerhet til ledernas stärkande, och i alla sjukdommar, som härröra af någon swaghet.

Man ser lätteligen at allt bruk af mineraliska watten egenteligen är allenast för suke, och at man därvid icke kan hafwa sonnerligt affeende på deras dietetiska bruk. Om man således med nytta och utan fara wil besjena sig af dem, måste man undersöka och jämsföra så wäl watten's egenteliga egenstaper, som den sjukas egne omständigheter, hwilken skal nyttja det, och det fördras en tåmnelig widd af insigter til at

grundeligen kunna förutse de mågahanda watten's förmödeliga wärkan hos hwar och en enskilt sjuk. Detta är ordsaken hwarför jag uti mina blad ingen ting widare med nytta kan säga om de mineraliska baders bruk, än at de i många sjukdommar äga ganska stor wärkan, och at man em deras bruk måste inhämta en wäl försaren och kunnog Läkares utläiande. Emedan de måsta mineraliska watten hafwa en subtil Spiritus hos sig, hwilken ofta fast allenast utgör deras wärdeliga wärkan; så låta de, medelst konsten, icke så lyckeligen estergöra sig, som Herr Geoffroy tror i sin Materia-Medica. Jag läser alltså åfwen hålla inne med sådana föreskrifter, och wil härmed tala något om andra bader, hwilka intet blott som läkemedel måste betraktas, utan håldre också hafwa t dietetiskt bruk. Dyliga äro de wegetabiliska och de djuriska bader.

Lika så, som jag i arket hwilket handlar om Sus-Apotebequers förnuftiga inwättande, bewisat, at man i lefnads-ordningen, underfundom kan nyttja några Medicamenter, som höra til de friska's Apotheque, så kan det också hända sig, at man underfundom igenom et medicinsk bad, kan förebygga följder af wisa opasligheter, hwilka kunna blifwa til fullkomlige sjukdommar, om de intet snart i sin början blifwo förqwasde. Som bader i allmänhet hafwa en dietetisk nytta, hwilket jag i början af detta stycket omredde, och denna nytta, igenom watten's styrkighet, blifwer kroppen tillkyndad, så låter det också lätt förstå sig, huru man ofta igenom konst kan föröka watten's egenteliga kraft, då man ännu meddelar det wisa braters kraft, och gifwer det nra dogder, som stida sig för hwar och en människas besonnerliga omständigheter.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Aug.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.							
	Bar.	Therm.	wind.	wddl.	Bar.	Therm.	wind.	wddl.	Bar.	Therm.	wind.	wddl.				
28	h	25:73	20. d.	W.	-	klart.	25:73	26. d.	W.	1	klart.	25:73	21. d.	W.	1	klart.
29	o	25:70	20. d.	h.	-	mulit.	25:65	24. d.	h.	1	klart.	25:60	20. d.	h.	1	klart.
30	c	25:51	19. d.	e.	-	rågn.	25:51	17. d.	h.	-	rågn.	25:50	18. d.	h.	-	klart.
31	f	25:49	19. d.	h.	-	mulit.	25:48	21. d.	h.	1	rågn.	25:45	19. d.	h.	-	klart.
1	f	25:45	19. d.	h.	1	rågn.	25:45	20. d.	h.	1	rågn.	25:45	18. d.	h.	-	klart.
2	l	25:48	19. d.	h.	-	mulit.	25:51	19. d.	h.	-	rågn.	25:51	18. d.	h.	-	frödn.
3	h	25:60	18. d.	n.	1	mulit.	25:64	20. d.	n.	-	mulit.	25:65	16. d.	n.	-	klart.

Den 30 Juli i:na qwart. kl. 1 e. m.

År 1770. d. 4 Augusti. Politie- och Commerce = Tidningar.

3 Stockholm äro ifrån den 27 Julii til och med den 3 Augusti 1770, födde: 18 Gofebarn, 17 Slitfebarn, 7 Par wigde, samt begrafne 23 gamla Personer och 37 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 8 af hettfa feber, 4 af Lungfot, 4 af Slag, 2 af Alderdom, 1 af Magref, 1 af Fråsa, 1 af Friseln, 1 af Warrusfot, 1 af tårande sjuka. De 37 Barnen äro döde: 24 af Slag, 4 af hettfa feber, 2 af Käppor, 2 dödfödde, 1 af Lungfot, 1 af Kalbrand, 1 af Torsten, 1 af ofånd sjuka, 1 af Watzfufot.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Laquerare-Fabriqueuren Anders Lindsten. — 1 Barn. — (St. Clara.) 5 Barn. — (St. Jacob.) Åfledne Capitainen Wanock's Enke-Fru Catharina Elisabeth Tollken, 64 år gl. — Verjanten Eric Öberg. — Jungfru Maria Beata Gode. — 3 Barn. — (Riddareholms-Försam.) (○) — (Röfka församlingen.) (○) — (St. Maria.) Stads-Bergsprångaren Jonas Käberg, 79 år gl. — 5 Barn. — (St. Catharina.) Handels-Verjanten Gustaf Åftröm. — Tobaks-Årdetaren Jac Bjurman. — Sjömannen Mathias Benetsson. — 11 Barn. — (Kongsholms-Försam.) Glasbruks-Årdetaren Anders Westman. — 1 Barn. (Käffa församlingen.) (○) — (Kranjiska församlingen.) (○) — (Ladugårdstads församlingen.) Cancellien i Kongl. Krigs-Collegium Eric Nibelius. — Fabriqueuren Håfvers Hustru, Anna Håbne. — Wargessällens Lars Nyman's Hustru. — Timmermans-Enkan Ebrist. Garberg, 94 år gl. — Wårdrängs-Hustrun Maria Berg, 65 år gl. — 2 Barn. — (St. Olof.) Skepps-Timmermannen Petter Bergman. — Hår-Frisuren Carl Fredric Skerping. — Silfverakaren Johan Wahlberg, 66 år gl. — Skomakare-Gejällen Anders Lundb. — 5 Barn. — (St. Johanne.) Stads-Slagtaren Olof Ohman. — Jungfru Maria Wallia. — Handelsmannen Johan Söderman, 62 år gl. — Håkaren Petter Bergman. — Corporals-Enkan Anna Lfsberg, 72 år gl. — 4 Barn. — (Barnehus-Församlingen.) (○) — (Skeppsholms-Församlingen.) (○) — (Danzwiska-Församlingen.) (○) — (Sabbatsbergs-Kattigshus.) (○).

3 Kongl. Artillerie-Församlingen äro, ifrån den 1 Julii til den sista Dito 1770, födde 4 Gofebarn, 7 Slitfebarn, 3 Par Wigde, samt begrafne 14 gamla Personer och 6 Barn.

De gamla Personer äro döde: 9 af Lungfot, 3 af hettfa feber, 1 af Slag, 1 af ofånd sjuka. De 6 Barnen äro döde: 1 af Slag, 1 dödfödd, 1 af wådelig händelse, 1 af tårande sjuka, 1 af Köppor, 1 af hettfa feber.

Namnen på de gamla döda Personerna, äro:

Capitainen och Riddaren Johan Magnus Blixensfråle. — Under-Winearen Petter Lissa. — Under-Kyörwälsken Daniel Wrändre. — Consulehn Eric Friberg. — Handtl. Carl Söderberg. — Handtlångaren Nils Daniel Hellberg. — Handtl. Joh. Fredr. Harnisch. — Handtl. Olof Winqroth. — Handtl. Zachar. Berg. — Handtl. Mathias Wibergrawiff. — Handtl. Daniel Edwroth. — Handtl. Petter Österberg. — Handtl. Eric Tillander. — Handtlångare-Enkan Cecilia Möller.

Öfversigtige Kundgörelser.

At Trycket är utkommit Stockholms Stads Wener. Consistorii Skrifwelse til Kongl. Maj:ts och Rikens Cancellie-Collegium emot et tryckt Krimware-Bal 9 dre. Utflåg diwer Catharina Fagerberg, som troddes äga den undergående gårdan, at endast med bön och Guds åskallar bota allehanda sjuksdomar, och säljes uti Woklädan i Stora Kneko-Brinken nästintill gamla Wauquen för 9 öre R:mt.

Ut Hölmens Wokläda försäljes: Annärkn. emot Helgedagars proieterade affkaffande ic. 3 hwaruti tillräckligen bewijes: at ingen nytta af våra Helgedagars indragande med tillförlätlig wisshet kan utiåkas; at de äro aldeles ensfamnige med Guds Helga ord och Lutheriska församlingens Symboliska Böcker; at de äro grundade uti de äldsta Kyrko-Författningar; at de äro påbudne och besjådda af alla församlingar; at deras Helgd af alla Swea Regenter ifrån Reformationstiden är worden i ägt tagen på det noarje; at Swea Prästerkap alltid förswarat deras bibehållande; samt at wi i den delen, som egentligen öder Religionen och Gudstjensten, i synnerhet böre ställa of ifrån de Catholiska Magters efterdommen. Samningen kan ej wara dödt, då härmed jämfördes tractaten om Helgedagar samt förwar af Helgedagars affkaffande, hwilken jenare intimeras uti Wihanget til Post-Tidningarne N:o 39 den 17 sillebne Maj.

Et Stång-Jerns-Brut i Wistabba Bergslag, som består af en Hammar med twånne hårdor, och äger fem Skeppens Hammarfakt, privilegerat på förtiga Jårn och röykol, så och et och sju S:del's Tråsse-Hemman, som hafwer en anseelig Skog, både til Kol, Byggning och Storråks-tråd, warandes et bestt som Bruter ligger på, det öfrige brukas af sju bönder emot Kol, jämwal et Skatte-Hemman, hwara lifledes äro trenne Wabor, är til salu; warandes dära något Wanc-Lån, och kan en köpare, om så åfundas, så behålla såsom Lån, mer och mindre af köpe-summan på beqvämliga tider emot intresse. Lifledes en på grofware och finare Klåden såint Dyger och Croffer privilegerad Fobrique i Norrbyöping, med et fullkomligt och wäl inrättadt Fågeri: Werk och Spinn-Kus, Stofor och Wårktiga i full gång, och i alla delar försedd med dugeligt folk, är til salu: kunnande köparen, om så åfundas, så emot intresse behålla öderr eller mindre del af köpe-summan, på wisa bonum beqväma terminer. Om alla förenämde ägandomar fås underåttelje hos Köpmannen Joachim Gottfrid Alard, bewäde nås intil Wauquen mid Skepps-Tron och Norra Wanc-Grändan.

En Ljendom som är i godt skånd, tjenlig til Malwärd, är at hyra, belägen på Söthgatan wid Hökånds-
Ka Nvarnen, bestående af 3:ne Kamrar, Sal, Kök och en liten Kalkkammare, alla Tapiterade, Bagare-
stuga med innurad Vanna, Drängkammare, Fåhus och Stall, stenfattet Brunn i Gården, samt tillfä en macker Trä-
gård med des stora Ång; under rättelse sås derhådes i samma Gård; eller utaf Banco-Contoors-Strifwaren Mar-
tin Gern.

Om någon skulle åstunda Jalagor och Suppliquer uppsatte, Handels-Böcker och Räkningar aflutade, ja re-
viderade, eller ehwad documenter det wara må, efter Cammar- som Cancellie-Stil renskrifne och ascopierade, i
hwad Europeiskt språk det wara må; kan derutinnan til nådes, emot lindrig betalning blifwa syndejamne bestjent.
Underrättelse lemnas i Kongl. Tryckeri-Boden.

På Normalin och Trumpetare-Wacken härstij Pijstols-Smeds-Stolten sitta äro Fogementer at hyra, i syn-
nerhet tjenlige för Snickare, hwartil de enkom äro bygde; underrättelse sås hos Pijstol-Smeden eller och hos hus-
ägaren boende på Malmstins-Gatan i lilla Byggningen hwarstij Stenbågen ligger utanföre och planket är
utbyggt.

För et Fruntimmer på Stallmästare-Gården är förkommit två st. Gulbringor, den ena märkt med S. N.
W., den andra dito, märkt K. O.; i par insattade Örhängen i Silfwer med Stenar; i st. Ring med tre ste-
nar, hwilka förenämde perleblar hafwa legat i en rund dosja; den som sådant uphittat, och gifwer tillkänna på
Stallmästare-Gården, skal vederligen blifwa förskottd.

För en stickelig mans-person som är ogift, är lägligt at få bo uti en liten Kammar innom beskedligt folk,
med eller utan Säng och Säng-Kläder på wecka eller awartal; Rummet är at sisträda nästa Michaelis; under-
rättelse sås på Edermalin uti Blecktorns-Gränden och hönret wid öfra Badhusw-Gatan uti Huset N:o 51 i
nederre wänningen.

Wannmorskan Widrikman åstundar til Medio Augusti en Amma, hästt från Landet, som ej har gamlare mjölk
än 3 högst fyra weckor, försedd med goda bewis, at nyttja til en af hennes kunder; hon bor i Staden på Skär-
gård-Gatan, huset N:o 107, hwarstij de kunna adressera sig, at sedan genom henne behörigen anmälas och up-
tecknas uti Amme-Contoiret.

Uti Huset N:o 55 på Horns-Gatan, midt emot Adolph Friedrichs Torg, blifwa åtskillige Wåningsrum at
hyra wid nästa Michaelis, afwen och en Vod at Gatan, med des dist och innatredde samt Kammar innansföre,
som snart kan uthyras, och hwarom underrättelse lemnas uti Hernd-Boden som är i samma Hus.

En sbrdelaktig Trägård med Närings-Källe, frart wid Stockholm, är at hyra mot billiga wisker, och kan
elsträdas nästa Michaelis; underrättelse härom sås i Tobaks-Boden mitt emot Posthuset. Likaledes emplot för två
st. wälfrågade Gofar om 14 a 16 års ålder på en Silkes-trump-fabrique, at genast antagas.

Kenne Lott-Sedlar på Trollhätte Lotteriet, neml. N:o 3938, en hel, samt N:o 2364 och 8720 på hafswa
Lotten, äro förkomne, och hafwa blifwit på Lotteri-Contoiret förbadne. Den som dem uphittat, och i Kongl.
Tryckeri-Boden afslannar, har at undfå 12 Daler K:mt.

Augusti Månads Taxa.

Hwarefter följande Persedlar sota försäljas i Stockholm år 1770. Kopp:mf.

Bröd til et dre K:mt bdr waga:	En Tunna Svagöl	1: 8 öre.
Fint hwetebredd et och et siederels lod.	En Half-Ankare Bränwin a 7 daler	
Det så kallade Francka Bröd et och et 4:te lod.	Kannan	52: 16
Dito mindre fint et och et halst lod.	En Kanna godt Dubbelt Öl	31
Strådt Mågbröd tre lod.	En Kanna Dubbeltöls Swagöl eller	
Dito ostrådt Bröd fem och et halst lod.	bättre Måltids-dricka	16
Dito Mellansigt fem och et halst lod.	En Kanna Enkelt Öl	15
	En Kanna Enkeltöls Swagöl eller	
Et Kat Dubbelt Öl	sämre Måltids-dricka	7
Dito En Tunna	En Kanna Bränwin	8: 16
Et Kat Dubbeltöls Swagöl eller	En Kanna Söt Mjök	24
bättre Måltids-dricka		
En Tunna Dito	En M:st särfst Öre-Stut-eller Nwige-fött	14
Et Kat Enkelt Öl	En Mark hel eller Half god giddd Kalf	28
En Tunna Dito	En Mark framferding-dito	24
Et Kat Enkeltöls Swagöl eller	En Mark Laffering dito	30
sämre Måltids-dricka	En Mark Färfött	24
En Tunna Dito	Gods Drickes-Lom såljas hwar 8, 11 a 14 dal.	
	Färfst Fisk:	
En Mark Rudor - 20 öre	Giers - 20	Abborrar - 14
Flundra 20	Lärf - 20	Öd - 8
Draxen 20	Större Gädde 20	Sif - 6
Wids - 20	Mindre Gädde 14	Mörter - 6

Åf Kongl. Tryckeriet år utkommit:

- Kongl. Maj:ts Nådige Kundgörelse, angående wisa förmåner för Kjöbeggare å Crono-jord. Dat. then 4
April 1770.
Kongl. Stotts-Cancelliets Kundgörelse, angående o:juds hånmande på Tyfka kyrka-Gården. Dat. d. 10
Juli 1770.
Androsius Gwinetts Leswerens-Beskrifning, öfwerättning. 2

Stockholms Wedo-Blad.

Lördagen, den 11 Augusti 1770.

Lärda Saker och Rön.

P A R A R E N.

Om Baders nytta för hälsan.

Den som besjånar sig af wattu-bad, för at återställas hudens utdunstning, den kan så wåtskoras tilllopp til kroppens öta, då han saltar wattnet med ossa eller koks-salt; hwarigenom huden blifwer mera rölad, och wåtskoras tilllopp, dilatas igenom en lifen retning. Då det antommer på hudens rening, tjånar i badet en såpa, hwilken så mycket lättare med wattnet förbinder den ossaktiga smutsen. Håfwa wi ossigt at styrka lederna, så kunna wi med stor nytta loka uti bad-wattnet, styrkande krydder. Wil man igenom bad fördrifwa sådana små sjukdomar uti huden, hwilka härbrä från en sin skäpa i wåtskoras; så lokar man wattnet med Balsamiska krydder, som Chamill-blommor och så många andra bekanta örter äro. På åfwen samma sätt kan man med upienande krydder föröka baders framstående kraft, och bättre öppna de tillsammans inbrytte kärilen, och upmjuka de förhårdnade hinnor. Man kan med tilhopa dragande och styrkande medel, med brånwin, med win, med glödgat järn, som stäcks uti wattnet, eller med stråfwa örter föröka badets kraft, at förtunna wåtskoras i de finaste kärilen, eller igenom sådana, som gifra en hoplöpning, gifra wåtskoras tjockare, och så vidare.

Om en del af kroppen behöfwer badas fram för någon annan, kan man åfwen igenom sådana medel stärka wattnets wåfkan. De fot-bad, som göras med ossa och salt, draga långt styrkare wåtskoras från de öfre delar, än blott watten. Så nyttigt som allmänt watten är at tvätta händerna med, då de äro besvärade med utslag, så är dock tobaks-watten, och det som med specifica medel emot skabb är tileedt, långt mera wårkande. Om wi med rent watten gurgla halsen, så fördrifwa wi intet därmed hals-brånad så hastigt, som om wi bli detta wattnets kraft med sådana krydder, som fördrifwa denna sjukdommen. En Hypochondriacus badar sina tarmar, til sin svra fördel, med såfcer-

wattens däremot behöfwa andra stulle best andra closterer. En nydter Snatbo stöjer sin mage med wattens däremot tager en mager Pappesguier dertil broggarens feta sådes-wattens och en swag Purgantius, drufwans styrkande saft. Korteligen, såsom hude-curene äro mycket allmänne i lesnads-ordningen, så stulle de wara åfwen lika så enyttige, som alla Universal-Medicamenten, om man intet wid alt, blott röge watten som et vehiculum, och igenom konsten meddelte det större Medicinsk kraft, än det äger af naturen.

Dock til åfwen tyrs at detta förnydet sagt. Naturen bereder of wårkningen hos djuren et bad-watten, som i wisa affigter äger större dygder, än wi kunne åfsadkomma med alla specerier utur Wårt- och Mineral-Riket. De djuriska wåtskoras äro of i närmare stätskap med wåra. De behöfwa intet så mycket utarbening, som de mineraliske och vegetabiliska, för at förwandlas i sådana som war kroppas äro, och blifwa således tjenligare för den swagaste, gamlaste och bräckeligaste menniska, hvars krafter allenast behöfwas til matsmåltningen och nödforsten. Jag har redan i arket, som handlar om blodens transfusion, berättat, hwad några Sålare trodt om ombytet af unga djurs blod med en, på kropp och lifs krafter utmårglad gubbes. Men emedan det synes, som man wid denna operation för djupt doppar gubben i detta blod-badet, så wil jag allenast ombrä, at det gifwits några tyraner, som welat mörda unga och friskt folk, för at bada sig uti deras blod, emedan de wåf wiste, at detta badet wore et medel, at föröka deras krafter. Man kan atfå årbålla denna wårkan med mindre grymhet af djurs blod, och åfwen detta mordet är onddigt, emedan djurens mjölk, och unga menniskors utdunstning kunna gifra det samma. Verulamius har anmärkt, at gammalt folk stärkas, då de sofwa hos unga, och wi hafwa et exempel gammalt exempel om dessa djuriska ånge-baders kraft på Konung David: i Kon. B. i Cap. „och så Konung David war „gammat, och wål til ålders kommen, kunde „han icke wara warm, antä man hölde honom „med kläder. Så sade Hans tjånare til honom: Låt

„hem söka minom Herra Konungenom en Pigo,
 „en Jungfru, som skde för Konungenom, och
 „skidte honom, och sofwer i hans famn, och
 „wätmer min Herra Konungen. Och de sökte
 „up en dögellig pigo i alla Israels gränssor, och
 „funno Abisag af Sunem, och hade henne til
 „Konungen. Och hon war en ganska dögellig
 „pigo, och hon skdte Konungen och tjente ho-
 „nom; men = = = !” Unga Säsars utbildning
 mig kan tjäna til samma ändamål; åtminstone
 läsa wi om den 50 årtiga Clodius Sippanus,
 at han stärkt sig med deras utbildning. Ja,
 dunsten af lefwande eller nyh slagade kreatur,
 rökter åfwen en sådan styrkande och uplifwande
 kraft. Utom de exempel jag redan därom an-
 fördr, weta alla Läkare, at förelamade lemmar
 ofta cureras dermed, at man sticker dem uti et lef-
 wande eller nyh slagat kreatur; at man lindrar
 krampe och Colique, om unga hundar, eller up-
 sturna kreatur, läggas på den lidande delen; at
 man lägger lefwande upsturna djur på wanwet-
 tige människors hufwuden; at man curerar gikt-
 plågor med ångan af sådana djur; at badande
 uti blod botar hudens sultdommar, och at prä-
 sterna rådde Constantinus Magnus, at för sit e-
 laka utslag, bada sig i unga barns blod. At all
 detta icke äro blotta inbillningar, kan man döma
 derutaf, at hundarna så podager, om de ligga
 hos en som har podager, eller sticka des fötter.

Äf mjölk-bader kan man hoppas lika så stor
 tjens. Egyptierna besente sig af Camelers, Ås-
 nors och Getters mjölk til bader. Om Åsne-
 Mjölk trodde fordom Poppea, och som den för-
 tiente Herr Professoren Richter i Öhringen, af
 hwilken jag här länt mycket, säger, så trodde
 hon intet utan grund, at den gjorde huden smi-

dig, börttog frenklor, hölt den fin och glän-
 sande; hwarföre hon också på sina resor altid
 förde med sig en Herde med 500 Åsinnor, i
 hwilkas mjölk hon badade hela sin kropp, och dö-
 gelligen tvättade sig 700 gånger. Herr Richter
 har sjelf funnit denna dygden hos Åsne-mjölk,
 at den gör Grundimens hud stön; och til åf-
 wentens läser denna deras mjölks wärkan, göra
 dem långt begärligare, än deras förträffeliga ås-
 genstap, at dämpa wätskernas skarpa och hetta,
 för hwilken oesal stuld Littmüller sade, at de,
 sedan Galeni tid varit hetesta och lungtote
 människors förnämsta tillagt. Han sjelf förmö-
 dade dem wara af ganska mycken nytta i storbu-
 tisk utmærgling; och Zacutus Lusitanus curerade
 med hjumt mjölk-bad, en oförmätliga wälluster
 aldeles utmærglad yngling. Sylvius fant af
 warma fot-bader af Rø-mjölk god wärkan, wid
 Koppornas utslående, at de icke kommo så myc-
 ket i ansigtet; och em allenast, igenom ofbestigt
 förklning wid dessa laders brukande, de nedre
 delar icke wärdelösas, trots deras upsenande
 kraft wiserligen befordra Koppornas utbrätt på
 fötterna, så at ansigtet blifwer besriadt; ehuru
 Diemerbroeck i et par exempel wil påstå annor-
 lunda. Denna fördelen more intet allenast, i
 anseende til skönhetens bibehållande, af mycken
 betydelse, utan också, emedan Sydenham lärdr,
 at all fara i Koppor, allenast förhåller sig åbree
 eller mindre, efter Koppornas myckenhet uti år-
 sigtet. Man kan inmedertid wäl intet twifla, at
 icke, til förekommande af för mycket Koppor i an-
 sigtet, Spaniska Flugor på de nedre blotta de-
 larna hafwa en långt ålsfordärligare wärkan.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Aug.	St. 8. f. m.				St. 2. e. m.				St. 9. e. m.				
	Var.	Therm.	wind.	waddl.	Var.	Therm.	wind.	waddl.	Var.	Therm.	wind.	waddl.	
4	b	25:70	17. d.	W. 1	flart.	25:70	22. d.	W. 1	flart.	25:70	20. d.	W. -	flart.
5	c	25:70	21. d.	S. -	flart.	25:70	25. d.	S. 1	mult.	25:70	20. d.	S. -	regn.
6	c	25:70	20. d.	W. -	flart.	25:70	24. d.	N. -	flart.	25:75	19. d.	N. -	flart.
7	3	25:76	16. d.	N. -	flart.	25:76	23. d.	N. 1	flart.	25:76	19. d.	N. -	flart.
8	9	25:75	17. d.	W. 1	flart.	25:75	20. d.	N. 1	flart.	25:75	19. d.	N. 1	flart.
9	2	25:60	20. d.	N. -	flart.	25:60	22. d.	D. -	mult.	25:60	20. d.	D. -	flart.
10	b	25:43	19. d.	W. 1	flart.	25:40	23. d.	W. -	flart.	25:33	20. d.	W. -	flart.

Den 6 Aug. Fullm. kl. 4 e. m.

År 1770. d. 11 Augusti. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 3 Augusti till och med den 10 Augusti 1770, dödde: 19 Gökboarn, 22 Bläckboarn, 9 Kar wigde, samt begrafne 19 gamla Personer och 30 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den Förämlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 6 af hettig feber, 3 af Lungföt, 2 af Slag, 2 af Alderdom, 2 af Bröstfukt, 1 af Gickt, 1 af Bläckfeber, 1 af Watturor, 1 af Stenposion. De 30 Barnen äro döde: 9 af Slag, 6 af Kängor, 6 af ofänd sjuk, 2 af Watturor, 1 döddödd, 1 af sangsivnen sjuk, 1 af Wästing, 1 af Torsten, 1 af hettig feber, 1 af Bröstfeber, 1 af Wulst.

Mannen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Kongl. Hof-Rätts-Advocaren Sven Collander. — 1 Barn. — (St. Clara.) Spritlagaren Anders Ederwald. — 1 Barn. — (St. Jacob.) Wästmästaren Martias Holmgren. — 1 Barn. — Riddarhusets-Föräml.) Kongl. Hof-Bagaren Carl Cammeckers Hustru Civilia Bergman, 60 år gl. — (Nya Förämlingen.) Gelljuuta-äldermannen Abraham Schafferberg, 74 år gl. — 3 Barn. — (St. Maria.) Bergbräuarens Jonas Käcker, 79 år gl. — Brandwäts-Goldbaren Bonn, 63 år gl. — Pigan Sjöberg. — Sjmannen Johan Wellers Hustru. — 2 Barn. — (St. Catharina.) Järnbäraren Eric Perierberg. — Bokserierie-Kontförwardten Johan Sundberg. — 6 Barn. — (Kongsholms-Föräml.) Murdrängen Petter Bergman. — (Siska Förämlingen.) (○) — (Kroniska Förämlingen.) (○) — (Paduagårdsländs-Förämlingen.) Jungfru Christina Kläberg. — 4 Barn. — (St. Dor.) Cammarfröwarens Elias Luthins Hustru. — (Linnæus-Gesällen) Jacob Kröbergs Enka. — Skofickars-Gesällen Petter Lindgren. — 9 Barn. — (St. Johannes.) Höfars-Enkan Christina Bergström. — Volontärs-Enkan Drita Westberg, 88 år gl. — 2 Barn. — (Barnhus-Förämlingen.) 1 Barn. — (Kongsholms-Förämlingen.) Timmermans-Enkan Maria Stojenwist. — 1 Barn. — (Da wiks-Föräml.) (○) — (Sabbatsbergs-Battighus.) (○)

Årskifliga Kundgidrelser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande inbundne Böcker till köps: 281) Le veritable Ami, ou la Vie de David Simple 2 Tome, 3 Dal. 282) Les Visites charitables par Drelincourt, 1 Dal. 16 b. 283) Les Caracteres de Theophraste & de Mr. De la Bruyere 2 Tome, 4 Dal. 16 bre. 284) Cartas de Anton. Perez 1 Dal. 16 bre. 285) Dialogues par Tubco de la vie privée & des rares & eminentes qualités des A-nes de ce tems &c 3 Dal. 286) Memoires & Aventures d'un Homme de qualité, qui s'est retiré du monde de 7 & 8 Tomes, 3 Dal. 287) Taciti Opera på Spanska 4 Dal. 16 bre. 288) Histoire de France par De Serres i 2 Band 3 Dal. 289) L' Art d'aimer d'Ovide 2 Tome 2 Dal. 8 bre. 290) Le Cellarius-François ou Methode pour apprendre en peu de tems la Langue François 3 Dal.

I Kongl. Tryckeri-Boden är till salu för billigt pris, en Atlas holländskt Sjö-Kort bestående af 9 Nieuwe Grote Vorheters Paskaart, som där kunna bestås.

I Kesslerbergs Boklada i nya Madhusjögeln äro till salu inätte: Recueil de diverses pieces par Mr. Leibnitz, Clerke, Newton & les Autres Auteurs 2 Tom. a 18 Dal. Memoires per Mr. d'Argens avec les Auteurs en belles humeurs & Relations du Parnasse 15 Dal. Oeuvres divers de Sieur D*** 9 Dal. Vandalini brevis expositio Theologiae 6 Dal. Serehii Engelska Lexicon i 2 deln 16 Dal. Verchs Talebni g till allmänna Hushållningen 12 Dal. Petits afhandling in ser a Föreläsningar, öfverjart af Arch. Schatz 2 Dal. Turmans Brevskallare 4 Dal. Anette och Lukin 18 bre samt följande Skrifter: Secret. Wskofstets Projekt till tecknigelse hos Hans Majest och Kron-Prinsen 12 bre. Hans Majests nådiga Svar 6 bre. Wskofstets Klags, Hmets-Jägmäst. Sparrichölds och Capu. Sparrichölds Memore. om Kådetts fallande till Norrköping 12 bre. Partiz-jura mellan Präster 30 bre. Wär tids Skribenter 6 bre. Dert. Luthers Lesovernes-Beskrifning 1 Dal. 4 bre.

I Holmbergs Boklada finnes en af Trycket nyligen utkommen Skrift kallad: En Landt-Prefts öfvergifveliga Tankar om Wärdelmannes Hde a 12 bre. Alla de andra Skrifter i samma ämne finnas och på samma ställe a 12 bre arket. Wärdelendes finnes i samma Boklada följande Oeconomiska samt andra Böcker och Skrifter: Beskrifning på en byggnad öfverånord till Föreläsare 1 Dal. 16 bre. Hoffes 95 inledning till Naturens kunnedom med Tabeller 6 Dal. Linneé Föreläsningar öfver Wäts, djurs och Växter 12 Dal. Linnéus inledning till Naturens kunnedom 4 Dal. 16 bre. Müschenbrocks inledning till Naturkunnaheten 48 Dal. En nyttig Bets Hof 1 Dal. 16 bre. Naturförfaren, en i detta ämne mycket grundad och pållig bok 6 Dal. Ny tankar om pu ctera, upfunnen af en Wäcker och för detta ämne albrig född för sit påfund och raritet 2 Dal. 8 bre. Den af Högholig. Kon. Carl 12:te förordnade Commissariat-Rätterns i Stockholm berättelse om Trollwäsendet därhärdes år 1671 och de föregående åren 1 Dal. 16 bre. Berättelse om Sammangångningarna, upror och Stats-förändringar 3 Delar 6 Dal. hwardera Delen. Wärdelmannas Hde uti Swen Kite 18 bre. Förelöf till en Kådmans na Geographie 6 Dal. Råds-Protocoller angående anförde Besvär öfver Kongl. Wskof-Rätts uprättade Beslag till en ledig Advocat-Rätts-Öffnas besättande 24 bre. Hauswolffs Navigation eller Sjömans-Konst 36 Dal. Hydnens inledning till Historien tillika med Stats-Kundskapen 12 Dal. Michælis Lyptika Theologie 8 Dal. 16 bre. Relation till Kong Carl den 12:te angående Sw. Kammar-Werket 6 Dal. Hambods Christus in Wäst 30 Dal. Proferi Krigs-Lagarenhet 2:da Delen är nu nys af Trycket utkommen a 12 Dal. Öfwen finnas 28

gro så Exemplar af Kyrkoherden Tullstadii Porträtt 1 Dal. 16 bre. Doct. Andes Porträtt 1 Dal. 16 bre. Där utbetas och diverse Cataloguer på allehanda sorter Böcker gratis.

Sedan jag P. C. Des Reaux, efter en, igenom 20 års undervisning här i Göteborg, förwårsvad ärfarenhet, änteligen vågat författa, och nyligen på Trycket utgifvit, några tydeliga, och, som jag hoppas, nog fullständiga Reglor, öfver Angeliska Språkets uttal, så har jag ansett för tjenligt, detta nit upåt för den hederwärdiga Allmänheten tillkänna gifwa, på det de, som äro älskare och kännare af förenämde Språk, om så behagar, på detta nit lilla Arbete måga kunna prenumerera. Planen består af ungefär 80 Reglor, jämte några och 40 oomgängeliga Exceptioner; under bemänte Reglor har jag, uti 3:ne Columner infördt, wid 6000 Ord, såsom Exempel, till at gäta Pronunciationen lättare. Den första Columnen består af Angeliska Ord, til antalet 2000, den andra Columnen visar huru de enligt Reglorne böra uttalas, och uti den 3:die, äro alla de Angeliska Orden översatte på Swänska Språket. Detta lilla Arbete, som nu redan är under Präsen, läser, så framt icke något owanligt hinder emellankommer, förmodeligen blifwa färdigt stoft i September, eller i början af October Månad, intil hwilken tid och Prenumerations-Sedlar, emot 6 Dal. K:mts arsläggande för hwarje Exemplar, hos mig här i Göteborg, och i Stockholm i Kongl. Tryckeri-Boden, och hos Bokhandlaren Holsberg i Stora Kyrko-Drinken.

Gifwes tillkänna at en ung Gåse Klädd som Officer och sade sig wara Sam. Helias Son war på et Hundswalds Körtug fört. Måndags eftermiddag och tog af en passager 2:ne st. ordin. sina lärster, der ena 85 alnar och det andra 60 almors längd circa, och et st. Blaggans-wäf om 330 alnars längd, och som bemänte Officer så behändigt klides ifrån ägaren med berörde lärster-stucken, utan at betala dem, anmodas den rättssinnade människa som härom kunskap öger eller så kan tillkänna gifwa uti Kongl. Tryckeri-Boden, emot hederlig wedergällning. Skulle samma lärster af någon redan wara uphandlade eller til köps utbudne, behogade den samma äfwen för Christeligit medlidande dem i förwar togo, och det tillkänna gifwa.

Natten imellan d. 5 och 6 Aug. är på Wänt-Gatan uti Hufvuds-Älderman Åbergs Hus, 2 trappor up uti en Kamrere för en Mäande bortfäst utur en Wäfska en röd Blånöt, med 17 Måtar uti större och mindre Banco-Sedlar och en Assignation, utgifwen i Uddewalla af Herr Benjamin Bagge för 60 Dal. 20 bre S:mt, på Hr. N. Strandberg samt en Obligation af Darel, til Fru Edman, för 320 Dal. 20 bre S:mt, utgifwen i Uddewalla, jämte en Kongl. Maj:ts Dom af år 1753, imellan Erich A. Knape och Majoren Grefvenschus, et Amiralitetets-Collegii Afsked af år 1722 för Nisse-Mästaren Erich A. Knape och några affskrifter af Brevsör om Postarne i Uddewalla, et tryckt förhyrings-bref af Capitaine Stierngranath år 1743 utgifwit, samt några Brevsör från Uddewalla, och några Annotations-Sedlar med flere Kristne småsedlar.

Uti Huset N:o 113 midt emot Söckerbruket på Wila Ny-Gatan hos Wadaren Salomons Ånka är tillfälle til nytrjande af kalla Wad, förmedelst dagtidens nyligen gjord inrättning af slang och alt tillbehör, aldeles på sammasätt som wid Wofa brukas, hwarmed man ästundar på det bästa och snyggaste betjela hwarjom och enom mot billig betalning, då därom på nämde ställe några timmar förut tilläges.

Ifrån Wästerbötland, Skaraborgs Län, Wadsbo Härad, Wäringas Gård och Wengetorps Gård är hitkomne 2:ne Barn, at upskå sina Öftrar wid namn Magdalena och Maria Christina Winterman, af hwilka den ena Systren skal tjena på Norr; och den andra på Eddermalm; om dessa Barns wittande kan fås underrättelse hos Wagnmästaren wid Stora Wårnhuset.

För et hederligt Fruntimmer är bortstulen på Noremalmns-Torg en Silfwer Snusdossa om 6 a 7 lod med nyhögt arbete på läcket, förslutningen möst bortsliten, gammalmodig fäjon, något föregild inuti och under botten möst med dokfåttörerne A. F.; den som samma Dosja tillräta skaffar och aflämnar hos Wårnätaren Grönberg wid Stotts-Wacken, har at undfå hederlig wedergällning; skulle hon wara pantsatt, wil ägaren henne äfwen få.

En fideilig man som flere år varit Präste-Inspector, har goda bewis öfwer at sit upförande om ärlighet, drift och ärfarenhet, ästundar åter Inspectors-Posta hos Herrskap på större eller mindre Guds; underrättelse fås hos Wåttmästaren And. Ekström, boende på Rännare-Wägan wid stora Porten.

Uti huset N:o 136 wid lilla Nøgatan en trappa up, är en wåning at hyra, bestående af 7 rum, kök inberäknadt, som hafwa fönster at lilla Nøgatan, Gränden, Gården och Munköran, jämte därtill hörande Källare och Windar, samt 2:ne Eld-Rum i 3:die wåningen och Twätthus under gemensamt bruk med de öfrige i huset boende. Närmare underrättelse härom kan erhållas uti Snickare-Umbetsmannas Magazins-Boden wid Niddares hus i Torget.

De Herrar Landthushållare som äro sinnade at emottaga Orar til stallning, anmodas härmedelst, at sådant i Tidningarne gifwa tillkänna, med nogaste utsett pris för hwarje Kreatur i månaden, efter de 3 slags mäst allmänna foder, näml. Hårdwalls, Sidwalls och Kärrwads-Hö; skulle öfwerenskommelsen träffas efter Lageraset häraf, hwad blie då priwet för hwarje Lof af desse sorter?

En egift Brufs-Vetient, som i flera år varit wid Bruf, och kan uste goda bewis om sit upförande, samt förfår sig på Brufs-förwäls och kan dersöre flera tydeliga och riktiga Käntkap, ästundar en dylik Synna, at nu i höst tillträda; och härom kan vidare underrättelse fås i Snus-Boden midt emot Posthuset.

Som Pigan Maria Lisa Hagsten, hwilken skal wara född uti Wärmeland, och är i tjenst här i Staden, är et at träffas af des Öftrar, som tjena hos Skaffare-Ånkan Maria Lindberg, boendes på Kongsholmen i huset N:o 4 ifratt bredwid Lazarettet en trappa up, anmodas hon, at henne där träffa.

Om någon husägare uti Staden, til nästa fardag skulle hafwa at uthyra några rum med Wagarstufwa, samt Källare om 5 eller 6 Kamrar Wads-Num; behogade uti Dageligt Allehanda därom intimeras, med det första.

Hos Höflaren och Virtuallie-Handlaren Jöns Ebsberg på Ladugårdslandet och Niddare-Gatan, är til salu allehanda husgeräds-periodlar, såsom Wäggur, Skåp, Stolar, Bord, Sängar, Linne- och Sång-Kläder, med mera, hwilket här med tillkänna gifwes.

En wacker ny Masquerade-Klädnings är til salu; hwarom underrättelse fås uti Huset N:o 18 imellan Stora W och Kät-Drinken uppå Wäster-Lång-Gatan.

Uti Dablgrens Repdhod wid Kornhamn fins nyf inkommen extra god Holländsk Sil.

Stockholms Wedo=Blad.

Lördagen, den 18 Augusti 1770.

Lärda Saker och Rön.

P A R A R E N.

Om Baders nytte för hälsan.

ag vil ibland de djuriske badet förbigå dem, som Garfnare bruka mid deras hudars beredande, hwarmed Schröck curerat en Giftaktig lamhet, Afwen de uppenande baderna af Trädgård=snädor, emedan de icke äro i så allmänt rop eller bruk som Myrbaden, hvilka uti förlamningar och slyggande Gift underfundom göra stor skada, och åter så hastigt curero de sjuke, som förden hadet i dammen Bethesda. Om denna underbara dammen förmedlar Herr Professor Richter af gansta lärda grunder, at den varit et djuriskt bad. Detta wattenet war iroligen en samling af det, hwarmed så många tusende offerdjurs indälfwor i Temp'et blifwit afswattade, och hwilket man ledde i denna bredewid Temp'et belagne dammen. Då detta köttaktige wattenet af nyss slagade kreatur kom i dammen, och til desjo bättre blandning blef omredt, curerade det samma, så länge det ännu war warmt, lama och förtorkade leder, hwilket är en allmän werkan af djuriska badet. Men emedan det mycket snart åter förlorade sin värma, och sedan blef kraftlöst och slinlande, så funno de männissor ossenast werkan deraf, som aldraförst nedstego i dammen. Om intet många offer på en gång blefwo slagade, kunde werkan af detta wattenet icke wara synnerlig betydande; dersöre war des kraft icke alltid lika, utan allenast, som Cyrillus skrifer, först mid stora Jeter, då många offer blefwo slagade. Hwad Angelen beträffade, hwilken omredde wattenet, så förstår Hammond derunder en besjent, hwilken Prästerna til den ändan utfände, och wisade de omkring liggande sjuke, at det nu wore tid at gå i dammen. Sanus non sum, säger Thomas Bartholinus, si ex toto contextu veri angeli mentio exculpi possit. Utom des försäkrar Johan Willius, at de skälten, hwarut det talas om Angelen, icke finnes i många gamla Manuscripter, men at de i några Greckiska allenast äro tillskrifne i brädden. Jag hemspälles hela denna saken dit hwarrest de lärde

plåga, nämligen dærbån; och recommenderar dem som Åstunda widare uplysning häruti, at låsa den berömdte Profeser Richters sköna afhandlung, de balneo animali.

At göra Pot=Pourri.

At göra Pot=Pourri, hwarigenom lusten i et rum kan göras wlluktande och upfriskande, måste man hafwa en god portion rått wort och på elden råskodt salt, på det man, som blommerna och örterna wanka, alltid deraf kan sörb en god del imellan dem. Åfwen bör man först kasta några händer fulla deraf på botten i kärlet, hwaruti Pot=Pourri skal göras.

Utem Pennerants=blommerna hwilka semnas hela, måste alla blommor renas från deras gröna blomfeder och stjälkarna borttagas från örterna. Til et käril som rymmer ungefär et dunsbar watten, tager man först, så snart det finnes, et til två skålpund Violblommor, eller om dessa intet stå at erhållas, et halft skålpund sönderstötte Violörter, hwilka sedan måste sörbs i mellon de andre örter och blommor. Härtil hörer sex goda händer fulla blader af sköna Ebrerosor; och har man de dunkla sammetrosorna, så kan åfwen därutaf något tilläggas. Af Pennerants=blommerna måste äminstone tagas sex händer fulla, eller också mer, emedan det blifwer desto bättre, ju mera deraf toges. Widare tager man sex händer dunkelröda enkla Neglidor, åfwen så mycket ung Mejsram, Lavendelblommor och Hopsblader, åfwen Rosenmarinblommor och blader, Qwendel, Satureja, Artemisia, små Myrtenblader, fyra händer af hwarje Basilicum, Kreuzminta, Melis, Salvia två händer af hwarje Poley, Calaminth, af hwarje en hand full; et halft skålpund sönderstött Camel, Benhoe, Storar, fyra lod af hwarvera; och två lod sönderstötta Neglit=örter. Så snart man nu kan hafwa dessa saker; läggas de uti en kruka, och alltid sörbs en god quantitet salt imellan. I början måste krukian några månader dagligen wäl omredas. I Augusti månad såttes den underfundom en fimma tilldadt uti solen, på det de öfnerådige fugrigheterne må af solen för-

fåras. I September kan den allenast hwar ot-
fönde dag ombräas, och omsider intet ostare, än
då man därmed wil göra en god lukt uti rum-
met. Men utom des bär krutan alltid hållas
wål tillräckt. En sådan kruta håller sig god i
många år; dock kan man af de safer, hwars lukt
man helst älskar, alla år tillägga något friskt.

**   **   **

En trogen undersåte.

Under det olyckliga inbördes kriget i England
1665 hade Fairfax, Parlamentets Gene-
ral, befälgrat Colchester, och som Fästningen tap-
pert försvarades af Konung Carl Stuarts Com-
mandant Baron Capel, besjente Fairfax till des
intagande sig af följande hårda gärning: Capel
hade en enda Son, som studerade i London, 17
år gammal, wäl wärdt, wacker och af et stort
förstånd; denna yngling lät Fairfax hämta till
Lägret, afstada till midjan helt blott, med hän-
dren bakbundne, omgifwen af fyra Soldater, af
hvilka 2:ne woro försedde med Darter och 2:ne
med Pistoler, som alla hade skådat sina mordge-
war på den unga Capels kropp; i sådan ställ-
ning fördes Sonen till Fästningen, och genom
bestickning anhölt Fairfax om samtal med Com-
mandanten, som bewilljades; men huru bestört
blef ei Fadren at finna sin låra Son i så wä-
delig belågenhet; och än mera, då en af Fair-
fax Officerare ropade: Bered eder Capel, at
antingen upgifwa Fästningen eller at se eder
Sons blod genast rinna. Sådant allt caktadt, aflög
Capel den hotande begdran, och tilltalte Sonen

med oförstreckt mod: Min Son, påmin eder
hwad Iri är skyldig GUD och eder Ko-
nung; hwilka ord han trenne gånger uprepade,
hwarpå Commandanten wände åter till Fästnin-
gen, upmanandes Garnizonen håldre som trog-
ne undersåtare mot deras Konung dd, än lem-
na Fästningen i förebärens händer. Fairfax
lät derefter befria Sonen, återståndandes honom
till London; fast Fadren, sedan Colchester til
Cromwel war öfvergången, genom Tretons
arghet, blef för sin redlighet och trohet hals-
huggen.

**   **   **

En Trus Trohet.

Grefwen af Rithisdale war dömd til döden för
delaktighet uti uproret 1716 angående Pre-
tendentens återstättande på Engelska Thronen; dog-
gen förän des afstättande se skulle, lemnades hans
Fru tillstånd, at taga afsked af honom i fängel-
set; hon insant sig, och ledde af 2:ne Trun-
timmer, med nåsduken för bgonen, at utändra
sin djupa sorg. Sedan hon inkommit, upmun-
trade hon sin Herre, at byta kläder med hwar-
annan, emedan de nästan woro af lika stor-
lek, och på samma sätt begifwa sig derifrån;
hennes wagn wäntade honom widd Themsen, och
förde honom til en båt, som satte honom til et
sejelsärdigt Skepp at Frankrike. Detta allt af-
lopp wäl och Grefwen undkom Ickligen; hwar-
efter Grefwinnan åfmen lösgafs, och reste sedan
til sin Man i Frankrike.

Meteorologiske Observationer.

Aug.	St. 8. f. m.				St. 2. e. m.				St. 9. e. m.				
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	
11	h	25:30	20. d.	W. 1	flart.	25:30	20. d.	W. 1	flart.	25:30	19. d.	W. -	rån.
12	o	25:30	18. d.	h. -	rån.	25:30	19. d.	h. 1	mult.	25:30	18. d.	N. -	frödn.
13	c	25:31	15. d.	NO. -	rån.	25:26	16. d.	N. -	frödn.	25:20	14. d.	N. -	rån.
14	f	25:38	13. d.	N. -	flart.	25:45	17. d.	W. 1	flart.	25:43	15. d.	W. -	flart.
15	g	25:31	18. d.	W. 1	flart.	25:51	21. d.	W. 1	flart.	25:51	19. d.	W. 1	flart.
16	z	25:48	17. d.	N. -	flart.	25:48	22. d.	W. -	flart.	25:48	19. d.	W. -	flart.
17	h	25:45	18. d.	W. 1	flart.	25:46	23. d.	W. -	flart.	25:46	20. d.	W. -	flart.

Den 6 Aug. Tillm. kl. 4 e. m.

År 1770. d. 17 Augusti. Politik- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 10 Augusti til och med den 17 Augusti 1770, födde: 23 Gofebarn, 25 Slickebarn, 6 Par wigd, samt begrofa 14 gamla Personer och 32 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån dem förjämtingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 5 af Lungfäst, 2 af Wattenfäst, 2 af Alderdom, 1 af betsig feber, 1 af oavgiften sjuk, 1 af Kallbrand, 1 af Magfäst, 1 af Marrande sjukdom, 1 af olshellig händelse. De 32 Barnen äro döde: 15 af Slag, 8 af Käppor, 4 af ekänd sjukdom, 2 af betsig feber, 1 af Wattenfäst, 1 dödfödd, 1 af Korfen.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) Verquema-fare-Gesällen Christopher Wörth. — 2 Barn. — (St. Clara.) Piane: och Bonmullswäware-Gesällen Anders Jung. — 8 Barn. — (St. Jacob.) 1 Barn. — (Riddareholms- försam.) (○) — (Efska församlingen.) (○) — (St. Maria.) Inspectoren wid Dyckeri-Contoiet, Jonas Gering, 64 år al. — Sprut-Begaren Johan Palm. — Välmakare-Gesällen Jacob Wennermarks hustru. — (St. Catharina.) Timmer-Gesällen Michael Håggström, 67 år al. — Kobakspinnare-Gesällen Petter Grund. — Smerfkarare-Gesällen Canturum Cath. Schmidt. — Jungfru Anna Eva Josefia. — 8 Barn. — (Kungs- hölms-forsam.) (○) — (Kinka församlingen.) (○) — (Fransiska församlingen.) (○) — (Va- dugårdslands-forsamlingen.) Cammereraren Carl Adam Gerdes fru, Fröherinnan Helena Sophia Hungen von Ritterstein. — Waktmästaren Olof Gederström. — Stenbyggare-Drängen Olof Kietmaek. — 3 Barn. — (St. Olof.) Waktmästaren Eric Wälberg. — 9 Barn. — (St. Johannes.) Hoflagaren Jonas Helsing, 62 år al. — (Barnhus-forsamlingen.) (○) — (Skeppholms-forsamlingen.) — (Danwifs-forsamlin- gen.) (○) — (Sabbat-bergs-fattighus.) (○)

Åtskillige Kundgidrefser.

I Kungl. Tryckeri: Woden finnes följande Oeconomiske, Physicaliske och Medicinske Böcker till köps: 71) Arvid Wänngörs Lerte- och Trädgårds-Bok, 3 Dal. Basil. Valentini Tract. vom den Stein der Weisen, und der großen Heilmigkeit der Natur, 1 Dal. 16 br. 73) Baffonis Philosophia Naturalis, Amst. 1 Dal. 16 br. 74) The Young Lady's companion, 1 Dal. 16 br. 75) De Koophandel van Amsterdam, 2:de Deel i st. b. 4 Dal. 16 br. 76) Ant. de Heide Experimenta circa millionem sanguinis, Fibras motrices, &c. ic. obsl. Medica, Amst. c. Tab. 3 Dal. 77) Des greßen und Kleinen Bauers Geheimnisse der Natur; it. Alchymi- stisches Sieben-Gestirn, 3 Dal. 78) Utkast til föreläsningar öfwer Naturkunigheter, 2 Dal. 8 br. 79) Har- tacci Admiraxda physica, 2 Dal. 8 br. 80) Keamers Kauffmans-Weise på Itallens och Eyska, 4 Da- ler 16 br.

Åf Tyskhet är i dag utkommit: en Skrift om Littlar och Högsård, som säljes i Boklådan wid Efska kyrkan för 24 öre Kopring; äfwen finnes där följande Skriffter i samma ämne: En rättfästens Biskops svar til sin Son, som begär, det Fadren wille förkassa honom och hans Syskon Adeltig Stånd och Stöde: Dret, 1 Dal. 4 br. Svar på Frågan: Är det Christligt, och med war Evangeliska rena Lära enligt, at Fömdre- dige Prästerkapet söka rum och säte på det werldliga Ståndets Rang-ordning, 1 Dal. 16 br. En Päst Adels- mans Dret om Konersta Wäfwens Makt och Myndighet, 24 br. Der sänd och några Exempplar igen af et Sam- tal imellan Junker Webe, Råder Hans, Nils Anderson Borgare och Joen i Bergå, Janneman, hwilket blef hållit i Linköping 1650, rörande twisken smellan Präste- och Öfrälse-Stånden för 4 Dal. 8 Kopring; detta Sam- tal ger stor uplysning i det nu förekommande ämnet om Präste- och Öfrälse-Ståndets Mättighet i befordrings- måt. På samma ställe fås och några Exempplar inbundne af den redan utgångne Wofen Walds Predikaa om den förhöfna Christo, eller Christliga Passion-Berrakteser til det wanliga preket, 33 Dal. 8 br., som sedermera så- fert blir dyrare, då Wofen blir war.

Åf Træder är näst utkommit, och säljes i Boklådan wid gamla Wargen, N:o 18, 19, 20, 21, 22, och 23 af Wefo-Christen Gellers Räst kallad: Wäktades fås och de föra Nummer för 3 öre samt sed. Huru- finnas, 1:0, Sten Fokfwans företal til Swenska Folket, 2:0, Reserioner om Lanco-Wäret, Lanco-Schännes Re- alisation och Inbetaltningarnes minfång, &c. 3:0, Om Grundlagars förbättring i allmänhet. 4:0, Om Swenska Grundlagarnes förbättring. 5:0, Sammandrag af de öfwer 1720 års Regerings = Form tid efter annan giorde författningar, förbättringar, uttydningar, m. m. tje. ande til uplysning, wid den nu upkomne Fråga om Grunds- lagens återbringande til des Simplicité.

I Kungl. Kongl. Krigs-Collegio blifwer den 10 October, eller femma dag och tid, som skent i Livorne och Blancy Alchanda är utiart, för Kongl. Li-Guardet; Wifwen för Hans Kgl. Höghet Prins Fredrich Welfs Regimente i Sweborg, genom Auction uphandlat 306 och 3 4:delens alnar blatt Kläde; 255 och 5 8:delens alnar blefvedt diu; 3476 och en half alnar hwitt Kläde, 3067 och en half alnar hwitt Wox, Klädet och Woxen 9 quarter innom Livorne; 7362 alnar almsbred fodermås; 954 och et 3:delens dupin Wåfings = Kläde = Skappar 2 2045 dito Wåf. 6137 alnar hwita smala indren; 342 alnar af breda sorten; dito 216 alnar af mellan-sorten 2 76 par Wofes-Litior; 1770 stycken Horar med hwita trå-indren Wåfings-knapp; 48 hattar utan indren; 2636 stycken Skjortor; 818 par hwita Wåftrumpor; 818 stycken Crepons-Halsdukar; 818 par Stor; Leifweringens för den 1 Junii 1771, i Stockholm eller Helsingfors; halfwa Leifwerans = summan gifwes skent emot weder-häftig- borgen, genom Dret eller Tillmakt til Hofwer-Directeuren Heitmuller wid Cronans Auction; kunnandes de som

äffe hafva tillfälle, denne Auktion sjelfve biva, insända sina nogaste anbud, då de stola i Auktions-Protocoll
blifva intagne, så framt ingen af de närvarande underbjuder.

Klintebys tre sjerdebets, och Tyrnwälds 2:ne Hemman Skatte på Götland, et Kalk-Bruk med Kalk-Pada
af Sten dertill hörig. Uppå Klinteby är en Characters-Byggning af Sten, med Legel-Tak, bestående af en Sal,
fem Kamrar och Kåb; på andra sidan midt emot, en Fogarsuga och et annat stort Rum af Trä, samt derun-
der en Källare; En wacker Trågård med sin Tetas och Blom-Dwarter, Häckar och Aller på alla sidor om
Dwarteren, ärsfullige fruktbarande Trä och en liten Ustham; Lögården, en ny Pada med 2:ne nya Golf, et
Waans-Hus, et Stall, Kå- och Koder-Hus, med mera; Wassa åter och ung fring Gården, 12 a 14 Tunnos
Alltjåde, och ung i proportion. Wid Tyrnwälds är en mindre Characters-Byggning af Sten, nyligen upfart, be-
stående af en Sal, två Kamrar, et Kåb och en Försuga; En mindre Byggnad af Sten, för Bonden, af 2 a
3 Ruma; En dito af Trä, äfwen för Bonden; Ladugårds- och Uthus därtill; Ustjåde detsådes är 18 a 20 Tun-
nos, och Håbhol berester, men kan til dubbelt fördkas och uttagas; En iaträkelig stor och god Skog, som i se-
re ären warit under Lings-föredud och ansenlig plikt fredad. Wid Kalk-Bruket som ligger wid Hamnen, är et
gadt Kille. På Agendomernes grund sitta fyra st. Torpare eller daglönare, och som äfwen nyttjas för Kalkugns-
Arbetare. Vänte inkonstien af Gårbarne och Kalk-Bruket, kan handlas med Tjåra, Bråder och Baktar; Ut-
skänningen kommer sjelf och afskänkt alt sådant, om man ej har egna Kartog; och kan man äfwen försörjta
Ketsur-Waror, som man med förmån debiterar. Priset på hela Agendomen är Tio Tusende Blåtar, hwaraf
Tre a Fyra Tusend Blåtar kan så inneså hos Köparen, emot säkerhet och loaglig Räkta i 2 a 3 år; Under-
teltie om födrets slutande utbålles uti Wågaren Zimmertröms Antas Hus på gamla Kongsholms Bro-Gatan.

Et Stång-Tjerns-Bruk i Sjögråha Bergslag, som består af en Hammare med tvåanne hårdar, och äger fem
Skeppunds Kammarstätt, privilegerat på köpta Jårn och Kåp-Kol, så ock et och sju 8:delts Fråse-Hemman, som
består en ansenlig Skog, både til Kål, Byggning och Storrårks-tråd, warandes et bestt som Bruket ligger
ta, det öfrige brukas af sju böader emot Kol, jennwål et Skatte-Hemman, hwarå likaledes ärs trenne Åboar,
er til salt; warandes wåra något Banco-Pån, och kan en Köpare, om så åfundas, så behålla såsom Kån, mer
och mindre af köpe-summan på beqwåmliga tider emot intresse. Likaledes en på grofware och finare Kläden samt
Tyger och Groffer privilegerad Fabrique i Norrköping, med et fullkomligt och wål inrättadt Fågeri; Weef och
Spinns-Hus, Stolar och Wårktya i full gång, och i alla delar försedd med dugeligt felt, är til salt; funnande
Köparen, om så åfundas, så emot intresse behålla förre eller mindre del af köpe-summan, på wisa honem beqwåma
terminer. Om alla förenämde Agendomar sås underrettelse hos Köpmannen Zachm Gottfred Alard, boende
näst intil Barquen wid Skepps-Bron och Norra Banco-Grånden; På samma ställe såles äfwen finare och grof-
ware Stålgwårns-Hwertmjöl, extra fint strådt och sammanmalit Råg mjöl, altfamman uti Spitrå, jennwål
sås der förre och mindre Engelsta Nettkrokar, Tackpannor och Bånskrålar.

Om så wål redan år 1767, prenumeratien är emottagen uppå 50 ark af Werlds-Beskrifningen, som Cos-
mographiska Societeten i Upsala utgiffwer; men ännu ej et enda ark deraf, efter 3 års förelopp utkommit, och för-
ledit är jennwål prenumerations-Redor blifwit försåde uppå en öfwerättning på brukelig Utwenska af Kung-
och Håbdinga-Ströfren; så torde Auktorene til dessa arbeten låta allmänheten blifwa funnia, om orjokne til
så lång tids utdrågt, med dessa arbeters framgiffwande, och tillita gifwa tillkåna, emå man får wånta at nå-
got härå må utkemma.

Utår en Wans Wåssiska blef i går aftons på Drottningholm wid Chira, forttagen en rdd Silkes-Taskeb,
hwaruti, utom åtskillige angelågna papper, äfwen war en Banco-Transport-Seed stor 100 Daler Kopparmint.
Transporterad af Dedoite, iånte några och tiugu plåtar i små Banco Ser och Nie Dalers Sedlar, samt en af
Tracteuren Reicholtion utgiffwen förskrifning på 114 Daler; den som samma Taskeb och papper tillåtra Kaffar,
och åslåmnar uti Huset hwita Kammer uti Wred-Grånden hos Tracteuren Sale, låsivar ågaren Femtio Daler
Kopparmint.

En Riketlig man, som flere år warit Fråse-Inspector, åfundar nu samma ställe, har god insikt i Landt-
Fusshållningen, med åtskillige andra wilska besåghenheter, som här är onddigt at införa; underrettelse finnes på
Rådhulet hos Rådshållaren Eric Hemling, eller ock hos Rådhus-Verjenten Tenas Berggren.

Til köps åfundas en liten ågendom på Landet, en sjerdebets Mantal af Fråse Natur, som har Skog och
Kille, samt andra förmåner, hysst två a tre mil ifrån Stockholm; underrettelse om köparen sås i Fru Wildes
Hus wid Munkbron en trappa up uti ångeln at sjon.

Til insundande Michaeli åfundas en bestedelig Måttare, hållt ogift, som kan upte såkra och pålitliga be-
wis om sit uppsårde; närmare underrettelse härom sås uti Wörkns Glas-Wod uti Banco-Grånden, hwarit
han har sig med sjerå at armåla.

Högslöfliche Kongl. Kungl. Coll. 10 blifwer d. 5 Sept. til Entreprenade utbjudit en reparation wid Labora-
terium här i Staden, samt et Skåls upåttande wid Artillerie-Smedjan i Stockholm.

Uti Högslöfliche Kongl. Kammar-Religio, blifwer d. 22 Augusti st. 11 förmyndagen, genom Auktion uphand-
lat et parti prima sort Dala emot prent betalning.

Om Extra fint Stålgwårns-Hwertmjöl, ordinaiet dito, samt extra strådt Råg mjöl, finare och grefse Westers-
ås Korngren, sås underrettelse af Banco-Kammereraren D. Sahlstedt.

Uf Kongl. Tryckeriet år utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förodrning, til förekommande af försiwadt misbruk med kindremåttige Wef- och
Tjåru-Kanner. Dat. d. 30 April 1770.

Kongl. Clotts-Cancelliers förnåde Kunglöfse, angående the af Hans Kongl. Maj:ts fasthåldte ansåtter, til
förekommande af Handwårkeri-Warors dyrbet. Dat. d. 15 Augusti 1770.

Kongl. Clotts-Cancelliers Kunglöfse, at Cancellisten Gustaf Adolph Broman, blifwit förodrad til Bi-
seal, at utfåra de Hagomål, som öfwer Handwårkeri-Warors ofålige fegring här i Staden kunna angiffwads.
Dat. d. 15 Augusti 1770.

Stockholms Wecko-Blad.

Lördagen, den 25 Augusti 1770.

Lärda Saker och Rön.

L A R O N.

Bref ifrån Audi, om de dödas hörsel.

Min Herr.

Huru det ämnet, hwarom mit bref handlar, icke egänneligen är Practiskt, har det dock något så intressant hos sig, at jag tror man lärer läsa det med något slags nöje. Et wißt tillfälle har förbrant mig at eftertänka det tillstånd, hwaruti många, om intet fast de adramässiga menniskior befinna sig under de första timmar och dagar efter deras afsidande. Jag har funnit, at det tillståndet, i hwilket wi gementligen hålla menniskornas för döda, ganska sällan är den rätta tidspuncten af deras fullkomliga afsidande, och att, efter all fromårdighet, de helt nyligen döde ännu hafwa några begrepp öfrige, och besynnerligen igenom hörseln ännu en såmneligen lång tid, då de redan hållas för döda, kunna märka allt det, som händer och sker kring om dem.

Jag erhöit för kort tid sedan, från en ganska lär wän et förge-bref, hwaruti han berättade mig sin älskade husfrus dödsfall. Swad som härvid fördrötte mig måst, war, at dödsfallet så ganska oförmodeligen och plötsligen öfverraskat en ung frisk person, at ingen i huset för fått underrättelsen om hennes sjukdom, än man tillika berättat at hon war dödd. Hennes ömsinnte man war utom sig, öfwer en släktmäga, som war likare et magiskt förswinnande, än en naturlig dödd. "At intet kunna säga henne något erwig hugkomst, intet kunna gifwa henne något tecken af en stadigwarande kärlek; det blir min beständiga klagan och oförgäteliga sorg. Swad hatp det at jag dagar och nätter klagade wid hennes lik, och bestref henne min kärlek och min sorg! O, hade hon förstått et enda ord af det jag sade henne, då jag såg henne ligga uti sin kista, skulle sådant tillfridsställa mig för hela min lifstid."

Detta jämte flera omständigheter, hwilka sedan omrördes, upplöde hela mit hujne med så-

dana betraktelser, hwaruti jag ändteligen tyckte mig finna några spår til tröst för min wän, som förbrant mig at gldmma bort känslan af sorgen, och at med kallare blod öfwerlägga denna saken. Jag wägade ändteligen förslägga min wän dessa mina tankar, jämte grunderna därtill; och den goda wärkan de haft hos honom, tillika med min ägen åsundan at tydligare så förklara min mening, hafwa förbrant mig til närwarande afhandling. Til öfwerens kunna många menniskior deraf finna någon tröst, hwilka befinna sig i samma omständigheter som min för omtalte wän; och då saken icke tyckes wara utan all grund, heppas jag wäl kunna wäga at meddela den det allmänna.

Då man tager begreppet om döden i sin strängaste bemärkelse, då den är den djuriska naturens fullkomliga undergång, et helt och hållet uphörande af kroppens gemenskap med själen, så wore ingen ting orimligare, än påstå at de döda kunde höra. Alla slags känslor förutsätta den djuriska naturens bestånd eller rådande, och detta rådandet är det djuriska lifwet. En känslande dödd är alltså efter detta begrepp et absolut non ene. Men som det är ganska swårt, ja fast omöjligt at fastställa det egentliga begreppet, til denna stora släktmäkans så är begreppet om döden, i allmänna lesnaden något helt annat, än detta abstracta begreppet-derom. Då de leswande och skrifwa Lektarna wilja undersöka om en menniska är dödd, taga de många tecken tillsammans, hwaraf de sluta til den wärkelige döden. Hjertat och Puls-ådrorna slå intet mer, intet det minsta spår wisar sig mera af det virgaste blodets omlopp; andedragten är aldeles stilla; ansigtet wisar en döds-färg; ögonen äro känslolösa och stilla stående; alla ledambter hafwa helt och hållet förslorat sin rörelse; de afdråhligaste intryp på de öftra sinnens ledambter, gifwa ingen ting af alla de wärkingar, som de hos en leswande åstadkomma; ingen et, intet slag, intet wäid, gifwer det minsta tecken, at den döda kroppen känner någon ting deraf; ty at den wärkligen intet känner något deraf, det är fara wi intet, utan wi sluta sådant blott af bristen på tecken til känsla, hwil-

En icke lifvande Sulle gifwa ifrån sig. Alla des-
sa och ännu flera andra döds-tecken äro, om vi
taga dem tillsammans med de förutgående om-
ständigheter, och med de uppenbara ordsäler,
som kunna åstadkomma afidandet, den endaste
grunden, utaf hvilken vi och alla Läkare sitta
til en människas märkelige död.

Intet af alla dessa enskilda tecken, ja äf-
ven intet en gång, alla tillsammans tagne, till-
känna gifwa med otvifvelaktig säkerhet den full-
komliga djuriska döden. Herr Bacher har på
ett lärdt och grundeligit sätt visat, det vi icke
äga några från all osäkerhet befriade bewis om
skälens fullkomliga stilsnåsa från kroppen, för-
än tecken vilka sig til röta och en allmän för-
delse hos et lik. Hans motståndare, hvaribland
Herr Louis är den förnämste, hafwa til af-
wäntning, allenast igenom en litetlig motsäjelse-
anda, gifwit sig den mödan, at wederslägga ho-
nom. Men alt hwad de gjordt, består blott
deruti, at de allenast tablat några af hans män-
ga bewis til döds-tecknens omöjhet, men omsider
ändteligen af ägon öfvertygelse tilladt, at så-
dant är ganska osäkert, och ofta för sig gifwa Lä-
karena en mycket hwår sak. Herr Louis har
wål antagit ledernas stufvande och ägonens för-
slappande såsom aldeles säkra döds-tecken. Men
likafom han härigenom tillkänna gifwer at alla
öfriga tecken äro bedrägeliga, så läser han och
med dessa sina ägna kunna taga miste wid män-
ga tillfällen. Ledernas stufvande är et ganska be-
drägeligit tecken; ty det gifwas många döda,
hvilka aldrig blifwa stufvade, och man kan derom
läsa exempel i tredje bandet och sätte stycket af
Hamburgiska Magazinets. Ägonens förslappande
beror af deras Musklers och hinnors uplösning.
Men som nu hela muskel- och hime-systemet,
wid en riktig eller blott trolig död, ibland anta-
ger denna, men ibland också en helt contraire
beskaffenhet, och behåller ända til dess förutt-

nelken börjas; så är det ingen twifvel, at icke
sådant jämnwät underståndom kan ske i ägats
muskler och hinner. Det är således en afgjord
sak, at alla kännetecknen af en fullkomlig död,
äro bedrägelige, ända til dess den allmänna för-
ruttelsen börjas, och af, om intet alla menni-
skor, dock misfärligen de adramiska, då då först,
sedan de redan en god tid förut sedt ut som
skulle de varit döde.

Man kunde utaf förhållande twifla på den-
na saken, om man intet förut läst, hwad i al-
la tider blifwit obserwerat om dödens kännetec-
ken. Meniskor, hos hvilka hwarken hjertat el-
ler pulsen haft någon rörelse, som af sig gifwa
Läkarena, all undersökning oaktadt, kunnat up-
säckas; hos hvilka intet det minsta spår af blods-
dens emlopp varit at spörjas der intet hwarken
spegel eller sjäder kunnat tillkänna gifwa minsta
andebrägt, där ansiget haft en döds-färg, led-
erna varit stufvade och orörlige, den naturlige
värmen aldeles varit borta, och de häftigaste
introet på de utwärtres sinnena intet gifwit rin-
gare tecken til känsla, äro för döda hållne,
några dagar stälde til åstånande, ändteligen be-
grafne, och ändock omsider, sedan de i sina graf-
war annadt sig, blifwit fundne lefwande. Så-
dana observationer gå öfwer alt, hwad både
wettet och motsäjelse-andan kan framställa deres
mot.

Jag slutar således af alt detta, at första
tillståndet hos friska lik, då vi märka alt det
som wt hålla för döds-tecken, ingalunda gifwa
ett rättighet at påstå, det tillika med deras si-
sta ande-brägt och puls-stag, och tillika med bör-
jan af alla dessa bedrägeliga döds-tecknen, en
fullkomlig stilsnåsa imellan kroppen och själen
märkeligen. Sak wata sedd.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Aug.	N. 8. f. m.				N. 2. e. m.				N. 2. e. m.							
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.				
18	b	25:45	20. d.	S.	-	flart.	25:45	25. d.	S.	1	flart.	25:44	20. d.	S.	-	flart.
19	o	25:44	20. d.	S.	-	flart.	25:44	25. d.	S.	1	flart.	25:46	20. d.	S.	-	flart.
20	c	25:55	20. d.	W.	1	flart.	25:55	25. d.	W.	1	flart.	25:56	20. d.	W.	-	flart.
21	d	25:62	18. d.	W.	-	flart.	25:62	26. d.	S.	-	flart.	25:56	20. d.	S.	-	flart.
22	o	25:51	20. d.	S.	1	rågn.	25:46	25. d.	S.	-	flart.	25:46	20. d.	S.	-	flart.
23	u	25:44	20. d.	S.	-	rågn.	25:41	24. d.	S.	-	flart.	25:40	19. d.	S.	-	flart.
24	b	25:38	16. d.	W.	1	rågn.	25:40	19. d.	W.	1	mult.	25:40	17. d.	W.	1	mult.

Den 20 Aug. N. 12 e. m.

År 1770. d. 25 Augusti. Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 17 Augusti till och med den 24 Augusti 1770, födde: 19 Gofebarn, 22 Riksbarn, 15 Får wiade, samt begrafne 15 gamla Personer och 36 Barn. (○) utmärker at ingen förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 5 of Lunasor, 3 af betlig feber, 1 of utberdom, 1 of Bröskvärk, 1 af Riksfel, 1 of Lärande fluta, 1 of Brännfluta, 1 af Stag, 1 af stycklig händelse. De 36 Barnen äro döde: 22 af Slag, 6 af Kopper, 2 af skänd sjukdom, 2 af betlig feber, 1 af Wästling, 1 dödfödd, 1 af Dorsten, 1 drucknad.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicotaf.) 2 Barn. — (St. Clara.) Kustens Benedict Ströberg. — 6 Barn. — (St. Jas. cob.) (○) — (Niddareholms-Församling.) (○) — (Östka Församlingen.) (○) — (St. Maria.) Wiggaren Carl Peter Bröms. — Strumpwäware-Gef. Nils Klia. — Pigan Edderham. — 5 Barn. — (St. Catharina.) Engwäware-Gefällen And. Weherberg. — Nor-Wärsman Joh. Dahlsög 65 år af. — 5 barn. — (Kongsholms-Församling.) Färg-riswären Daniel Norström. — 2 Barn. — (Kiska Församlingen.) (○) — (Kvarnså Församlingen.) (○) — (Fadugårdslands-Församlingen.) Win-Sjipparen Anders Ewen. — Infant Maria Berg 86 år af. — 4 Barn. — (St. Olof.) Wirt-Gefällen Peter Norberg. — Aläkaren Anders Børgs Wifka 64 år af. — 6 Barn. — (St. Johannes.) Jungfru Juliana Weard Geay. — Wägs Drängen Olof Nyholm. — Drängen Carl Edderberg. — Drängen Olof Nilson. — 3 Barn. — (Barnhus-Församlingen.) 3 Barn. — (Skeppholms-Församlingen.) (○) — (Danwits-Församlingen.) (○) — (Sabbatsbergs-Sattighus.) (○).

Utskifflige Kundgidrelser.

I Kongl. Leckeri-Boden finnes följande Böcker till köps: 301) Koloß, Prinsens af Goa Händelser 4 b. 16 8. 302) Namnkunnige Generalers med Saltmark. Luxenss Reserwne 4 dal. 16 bre. 303) Comozzi Komerss Wessita Kåjares Beskrifwer, 4 dal. 16 bre. 304) Erklaring der Epiffel an die Ebrder, 1 dal. 16 bre. 305) Weidhenil hohe Keit-Fener od. keit. Neden an den Kait-Lagen 3 b. 306) Hofs Swenfka Språkets ädtra Skriffätt 2 dal. 8 8. 307) Neden über wichtige Religions-Materien in der Bruder-Gemeine 1 d. 16 8. 308) Den wiffdräpige Stockholms Cavalieren 1 dal. 16. 309) Holbergs Er-wedier på Danfka, 5 Delar, tillika med de Danfke Comediens Lifbegäractie 24 dal. 310) Naides tedijshes Vergnügen Gott, 1, 2 u 3 Theil i 3 Band 9 dal.

Följande Böcker äro inattre uti Herrens Wofflada i Weheras at säljas: Görwells Sw. Mercurius compl. 12 ärgånger i 14 Band, 324 Dal. Dio Sw. Biblioteket 5 Delar compl. i 2 Band, 40 96 Dal. Nya Sw. Biblioteket 24 stycken i 2:ne Band compl. 54 Dal. Barrows Tractat von des Pabst vermeinter obersten Kirchen-Gewalt 16. 4 24 Dal. D. J. Webers Politischer Discours 8:0 15 Dal. B. S. Albini Historia Muscorum Hominis reg. 4:0 42 Dal. Hospital Traite Analytique des Sectiques reg. 4:0 42 Dal. Wittmans Цертеffastig-Werk i 4:0 36 Dal. Wödgts Medicinischer Schag-Kammer 4:0 30 Dal. Linds Kopka och Swenska Perikon i 4:0 48 Dal. Wöblers Fr. och Sw. Perikon. Hälbers Beskrifning öfwer Dalarna med Landt-Charta 10, reg. 8:0 27 Dal. Rothoffs Hushålls-Magazin 15 Dal. von Dalins Witterhets-Arbeten 6 Band compl. 72 Dal. J. D. Meisters Zeichen-Werchen, 4 Theile i Folio mit viele Kupfern 90 Dal. Ein. Thefauri Historia om Götternes och Kongabardernes Regiment uti Italien, i Folio med många Kopparf. 90 Dal. M. T. Skållwands Föreläsningar uti Fortifikation, rea. 4:0 21 Dal. Kopperstücken Munitionade och Skanner.

Följande Böcker finnes i Wefersas Wofflada wid Wjnter: Martins Franfka Bibel in 8:vo Fr. W. 24 dal. Nouveau Testament 8:vo a Par. 1740 12 dal. Lillo 8:vo a Gen. 1674 9 dal. Franfka Lutherfka Wjalm-Befe. in 12:mo ebf. Fr W. 24 dal. rar. Gefflii Förklarung öfwer Bibeln i 3 Fol. W. 120 dal. Dry-relin Korke-Historia 30 del. Siecle de Louis XIV. Fr. W. 24 dal. Mem. de Chevalier d'Eon 3 Vol. 18 dal. The life of Robinson Crusoe 12 dal. Justiti-Merket i Fr. W. 54 dal. Erenst Ung. och Swenska Perikon i Fr. W. 42 dal. Ditro i Exemplor 30. Whjelliff Wikows-Arbaita 4:0 18 dal. Ditro des Monasterologia eller Klosterbeskrifning 6 dal. Cranswides Mineralogie 10 dal. 16 bre bundne. Fornellf rana Hus-Poffilla in 4:0 24 dal. konnen at säljas nåd 6 dal. bunden i B. W. med flere efter förteckning.

At Tröcket är nyssigen utkommen en andesia Tractat kallad: En Wäst i sin yndliga, eller armbellig Af-handling angående en Prinsens och Christi Henares Wunders förblijgher emot Gud och Hans drickdota Församling, för hwa år till. En författad af numera framledne Prohiben och Kerkofreden i Tjerskifer och Ungarns-land, Wajst. Jöns Eurenus, och finnes i Wefersas Wofflada wid Niddarehus-Lorget till köps för 3 dal. 18 bre-Frem-Lager.

De Noremalm ömanfwr Sur-Brunn är en Walmgård til lato, ligger för sig sjelf och äger wacker prospect, är fruktfullad på eka sidan of Herr Ab. Westman, den andra af ofwänta Wiffent. Gddings, tredje Herr Direr. Lundbergs ägdom och fjerde of er wärdredt berg med bete för Kentur, i gnerhet för. Wagnaben består af twenne Kamrar, Adf med spis och behållen Wafugn, Wänd öfwer med en liten Kammar, Förluga, Kålkare och Wedob, twenne liden för Waanar och ankas, med Stalle öfwer för 2 Wagnar Hb, et Fåhus för 6 ii. Åre med sin Stilla, apart liden för Ådredskap, Brun med tillräckligt watten och pump at ledn watten in uti Buhiet. En wacker Trågård med åkchanda egna frugtbarande Trån, åkchanda-forter Warkbafar kring Trågårdan, en affättning af lång hög femur, hwarwid åkchanda blomstrerån äro planterade i sit för. Stalle någon hwa

god Etpare giftras, kan den snart så tillrådas. Särskildt kan så Etpas några utvalda ägta och hälfsakta Holsländska Woll-Kor med Årredskap; vidare underrättelse härom kan fås hos Bokhandlaren David Segerdahl på stora Ny-Gatan. Alla Utgifter för denna ägenom belöper 11 dal. 12 öre R:mt om året.

Utur en Mans Hof-Samling är förkommit dels genom Lån, dels på annat sätt wid förtiingar äffilliga Båder med initial bokstäver M. W. somliga äfwen utan namn, hwaribland i synnerhet saknas en gammal Wisse-Hof in 8:wo, Sw. Biblen in 4:0, Müllers Kärleks-Ryh belt ny med Kopparhrycken på Swenska in 8:wo, Håbners Geographie in 8:wo; och som äfwen upslatten är förkommen, så kan ej flera specificeras, utan anmodas den som någon lånt, eller eljest derom äger kunskap gifwa sådant i Kongl. Tryckeri-Woden tillkänna, på det ägaren må komma til sit.

Uti Huset på Regerings-Gatan och Qwarteret Troshåttan N:o 80, intil det, hwarföre 2:ne Artilleri-Wåfver äro stående, är en Wåning en trappa up, bestående af 7 rum på botten för Herrskap at hyra, jämte Dräng-Kammare på Gården, Bagarestuga med Wängel likaledes, ett Hwals i trappan, en Wed-Källare och en Dricks-Källare, en stor Wind och en Klådes-Torkwind öfwer hela Corps de Logis, med och utan Stall- och Wagnérum, hwarom underrättelse fås hos Waktmästaren Östfröm som bor nedre i Huset.

Utur en Kammare på Kongl. Slottet är genom inbrott bortstulne 2:ne st. Fruntimmers-Wåfvar, den ena af Blott Siderfarge fobrad med Gråverk utan Capuschong; den andra af Siden-Droguet med drangul botten något urblekt samt violetta blommor och Capuschong samt Hermelinsé-Bräm; den som om dese Wåfvar äger eller för någon underrättelse och gifwer det tillkänna uti Kongl. Gardes-Högwaken, des beswär skal med 100 Dal. R:mt blifwa förstahd, och om förenämde Wåfvar äro pantstäte wil ägaren dem införa.

Sedan min f. Man G. Corkar i et ganske gådbundit tillstånd med ädden i sagsadt, och jag redan lagligen qwarlåtenskapen upgifwit, nödgas jag til mitt och barnens sutien å nyo börja Spisqwarter nästkommande Måndag i Huset N:o 127 på stora Ny-Gatan; hwarföre hwar och en som sig häraf betjena kan, ödmjuk-höfsligtigen bönskalles at härmedelst bidraga til mitt och 2:ne små Barns underhåll, försäkrandes jag om all nöjaktig god betiening emot lindriga wiffor.

En med nöddige studier och wettenskaper underbygd, samt uti granliga Metall-arbeten försaren Man, tilbjuder så wäl med hwarjehanda Metall-arbetens, som äffillige byggnaders och inrättningars anläggande m. m. på någon härtil hugad Brufs- eller Manufacturie-ägare tilhanda; underrättelse fås af Herr Wadström uti des Wod i stora Kyrko-Drinken och Capellanshuset.

En i sin sort äfwen så märkwärdig Skrift, som en Adelsmans tankar, och som äfwen så wäl förtjenar at läsas, är på Auctors befohmad af Trycket desä dagar utkommen, kallad: Öwäldig gransking öfwer den öfdermodeligen upfomne Twisten om Frälse- och Öfrälsemanna rätt til de högre ämbeten, 3 ark i 4:0 och säljes i Å. Kerszéns, Hesselbergs och feres Boklädare a 1 dal. R:mt Exemplaret.

Et Herrskap 30 mil öfder ut ifrån Stockholm ästundar något hederligt Fruntimmer til information för sine Ödtrrar uti hwarjehanda nu brukeliga Fruntimmers-öfder; skulle derföre någon sinnas hugad at denna Condition emottaga, behagade den samma sig anmäla, uti Paris Trögård, belägen wid Drottning-Gatan midt emot Öfserwatorium.

En Gård på Noreman och Träst-Wacken benämnd Bondgården under N:o 15 är til salo, bestående af 9 eldruum, Kåhus för 6 st. Kor, Stallrum för 2 Hästar, 2 Källare och Brun med en liten Trögård samt 7 st. Wedbodar och 9 st. Windar öfwer alla bonings-rum; underrättelse härom fås i Stockholms-Wacken och Enickas re-wärdeman Rosens Hus hos Sergeanten Sachengren.

Några farbag blifwer Gården N:o 92, bestående af 7 eldruum, en Bagarestuga med inmurad Panna uti samt en Trögård, belägen på Ladugårdslandet och Öwarn-Gatan midt emot Kron-Öwamen til at hyra, derstädes finnes och til salo 4 unga Sardiniska Swin-Kreatur bestående af 2:ne Honor och 2:ne Hannor; underrättelse fås så wäl om Gården som om Swin-Kreaturen uti Huset N:o 78 på Swartman-Gatan en trappa up.

Stenhuset N:o 37 på Norr och stora Badstuga-Gatan, belägit midt för den nyligen anlagde Gatan ifrån Hv-Torget, är til salo; om priset fås underrättelse i samma Hus, och äfwen af Waktmästaren Lundell i Wan quen; är och något Lån derpå i en public Casa, det föraren kan nyttja om så ästundas.

En hederlig Anke-Fru är hugad informera Worn uti Dyfka Språket och nöddige Christendoms-hycken, samt all slags Fruntimmers-Ödm och Dipper; underrättelse fås hos Dyfka Hjelp-Prædikanten Lutteman i Dyfka Prästhuset.

Et hederligt Hus här i Staden ästundar til några Michaelis en beskedelig Hushållerka, hälst en afswarsam Anka som kan föderlig hushållningen samt wäl laga mat; underrättelse härom fås uti Läderhandlaren Bloms Wod wid Öbder Slus N:o 44.

Om någon, som har geda bewis om sit goda upfbrande och fickelighet uti Jagande skulle ästunda tiem som Jägare och tillika wara Stogwaktare hos en Herre i långt härifrån Staden, kan den samma anmäla sig uti Reschures Hus wid Röda Wodarne 2:ne trappor up at sidan.

En Jungfru ästundar tiem hos något Herrskap at tillråda wid Michaeli, hon kan sy och knyta m. m. äfwen: wemwäl frisker här på alla sätt. Äfwen en fickelig yngling ästundar at warda antagen i någon Handels-Wod; hwarom underrättelse fås i Klådmålare-Woden under Kranioska Korfan.

De som ästunda at lega komplette Brudfrudar med Crans, Corona, Jeweler och nymodiga Här samt alt öfrigt tillbehör, kunna därom så underrättelse på Öbderman och Horns-Gatan uti grå Stenhuset N. 19, emellan Torget och Maria Korfa.

Frikt Selger- och Spa-Watten är nu inkommit med Capit. Grundell och finnes til köps på Öbder Stads-Hus-Källaren: därstädes finnes och friskt Pyemonters- och Witter-Watten.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts och Kjöfens Commerce-Collegii Kundgörelse, angående öfslig siegeling af Waru-Prisen; Dat. Stockholm. d. 20 Aug. 1770.

Stockholms Hefo-Blad.

Lördagen, den 1 September. 1770.

Lärda Saker och Rön.

L A R R E N.

Bref ifrån Audi, om de dödss hörsel.

Som några delika personer åter blifwit til lifwet bragte, sedan de befunnit sig i äfwen samma tillstånd, som andra friska lil, och som sålunda i detta tillståndet ändock den siffa lifsgnistan ännu intet hos dem är utlofnad; så fölger omödeligeligen at det rätta bgnablecket aldeles intet är bundit til alla dessa tecken, och at folk, som befinna sig i dessa omständigheter, om de också intet komma til lifs igen, ännu en god tid efter detta deras sonbara afstånande, kunna behålla några djuriska förmdgheter och krafter, hvilka kunna äga rum, ehuru machinen, enligt alla naturliga tecken, redan werkeligen blifwit bragt i stillhet. Utminstone skulle det vara en fullkomligen bewislig och aldeles obetänksam öfwerilning, om man af tillståndet hos et strift lil, emedan det liknar tillståndet hos en fullkomligen död, wille sluta, at det, til sin strängaste bewarrelse tagit, redan wore fullkomligen dött. Man kan också tänket sluta at de samma personer, hvilka efter några dagar werkeligen börja at rutna, och också därigenom adaga lägga sin fullkomliga död, därför snart från den stunden och dagen då man tillh: deras ögon warit werkeligen döde. Orsakerna til det tillståndet, som liknar döden, kunna wid många tillfällen efter hand af sig sjelfwa, eller också igenom konstens tillhjelp, til intet gåras. Hos andra personer, som på äfwen samma sätt omkommit, kunna omständigheter, efterlåtenhet, eller öfwerwinmerliga swårigheter af annan art göra dessa orsakers ut någon rddfande omöjligt; och då utlofnar anteligen med tiden aldeles denna lifwets gnista. Men, ända til detta bgnablecket kan det inre tillståndet af några djuriska krafter hos dem ännu vara äfwen de samma, som hos dem, hvilka åter komma til lifs. Då man betänker at förändringen af färg, af britt på all rörelse af alla tecken til kånsta, af värmen, förändringen af andedragten och pulsen äro de endaste kännetecken, efter hvilka man säger at en människa är

död; och då man tillika ser, huru ganska ofsköneliga dessa tecken äro; så kan man utan at gå för långt påstå, at de många människor intet förr werkeligen dd, än sedan de redan lång tid blifwit hållne för döda.

I detta mellan-tillståndet af lifwet och döden, em jag så tbrs sägas i detta tillståndet, hwaruti alla dödstecken äro för handen, men det endaste säkra, nämligen den öfverföda allmänna förutnelsen, ännu intet är at spörja, kunna själens krafter ännu i någon grad vara tillstådes, ehuru man icke kan märka några spår däraf. Om de högre sinnes krafterna är ännu frågan: om de intet äfwen efter den werkelige döden ändock fortfora? Philosopher gifwas som påstå sådant. Men detta är intet några verkningar af själen, så wida de höra til människans och jag tager dem nu icke i betraktande. Jag blifwer wid de sinnes krafter som höra til nåde sinlighet och man lærer wäl medgifwa, at innan den djuriska naturens fullkomliga förstörelse, ingen antedning gifwes hwarför man skulle tro, at et strift lil icke ännu kunde hafwa några känslor, då dess sinnens ledamöter under tillståndet hos en nylligen död intet aldeles göras ofskönelige at emottaga intryck utifrån och forplanta dem til hjärnan. Jag wil nu bewisa at bland alla yttre sinnes hörseln är den samma, hwilken hos de mästa, som man håller för döda, ännu lång tid kan blifwa ofskadad, ehuru alla öfrige lifstecken aldeles fela.

Hörselns konstiga verktyg har icke allenast et ganska nära och omödelbart sammanhang med hjärnan, utan den är också emot allehanda wårdsamheter af naturen sorgfälligare bewarad än de öfriga sinna. Det är i et stenhårdt benagtigt förwar mydet trängre influtit, och för många handa stador wida mera i säkerhet, än alla andra öfrige de yttre sinnes verktyg, och mera än sjelfwa synens. En oändelig myckenhet människor dd, i hwars hjärna intet det ringaste af strukturen blifwer skadat, och hwars yttre sinnes verktyg blifwa aldeles ofstödda. Detta siffa måste i synnerhet finna rum wid hörselns sinne, emedan det emot alla faror och skador bäst är förwarat.

Hörseln är bland alla yttre sinnen den, wid hvilken man mest förhåller sig passiv, och hvilken aldraminst fördrar medhjelp af frammande delars krafter, hvilka intet omedelbartigen höra till känslans verktyg. Skallet tränger igenom hörselgången, skalar trumhinnan, och forplantar sig fast aldeles på et physicaliskt sätt med nerverna och hjärnan. Det som hörselbenens muskler bidraga till hörseln, tyckes mera angå hörselns grad och skicklighet at kunna förnimma betydliga slag af toner, än förmågan i allmänhet at höra; och det är wiss at desamma werkan och den förändrade spänningen af trumhinnan icke absolut äro oumbärliga för at kunna höra. Om också dessa hörsel-benen äro tryckte utur sitt ställe, och trum-hinnan förändras, så följer wäl derutaf aldrafäst en tydlig hörsel och ändteligen en verklig brats döfhet: men, ändock blifwer den samma skallets känsla ännu öffrig, som igenom hufvudskälets ben forplantar sig. (von Hallers Physiol. S. 482.) Man wet af försök, at skallet också hos döfwa öron, ändock igenom Gustahiska röret, förmedelst tandören, och förmedelst alla hufvudskälets ben meddelar sig hörsel-nerverna, (von Hallers Physiol. S. 493.) Det följer altså ännu intet, at hörseln aldeles måtte vara förlorad, om också trumhinnans spänning i brat intet mera ägde rum, och om också hörsel-benens muskler intet mer förvättade sin kienst. Att det öfriga, som säges om äfkielige delars spänning i brat, hvilka fordras till hörseln, är antingen allenast tonna afsvimningar, eller är det blott physicaliska slutsatser, hvilka i en dödd kropp afwen så wäl kunna ske, som uti en lefwande. Hörseln är således et sinne, som utan mellamverkan af andra djuriska maskinens organiska förättningar, fast helt och hållet ankommer på en physicalisk werkan af luftdelarnas drarande och brats ledambier, hwarigenom skal-

let så meddelar sig hörsel-nerverna, som det kan märkas.

Med de öfrige sinnen är detta helt annat. Huru många muskler och muskelöfse trädor måste intet göra sina förättningar, då wi wela bruka ögat at se med? Huru blifwa intet ögonen i ödden på et wald'ant sätt förståde, och härigenom i sin mekaniske hindrade och förändrade? Hwem kan wäl bewisa at brat, då man öder, lider sådan waldsamhet, som ögat undergår, fast wid alla dödsfärd utom undantag? Hwad lukten beträffar, så är fordrat den andan det, söljagteligen andedragens hela mekaniske, hvilken i ödden förswinner. Smaken fordrar et tillstånd af wätskor, hvilka uplösa de smakande delarna; och sielfwa de redan uplöste smaktige smakaktige fingen är fordrat, om de intet blott bita, söljagteligen merka igenom en blott känsla, utan om de merketligen swla smakos, någon rörelse, et gnidande och trykande emot gommen och tungan; hwilket i ödden icke äger rum. Imidlertid kan jag tillstå, at, efter hörseln, smaken till äfwentyrns torde vara det första sinnet i ordningen, som wid ödden längst waror. Känslan tyckes snarare förlora sig. Man wet, at kött, som eljest känner, förlorar alla sina känslor, icke allenast då man binder den nerven, som deruti fördelar sig, utan också den ådern hwilken diffunderer det blod. Känslan är fordrat således blodets omlopp, som i ödden uphörer. Alla öfriga sinnen, utom hörseln, hafwa således at tillskrifa sin känsla wissa organiska delars medwerkan och wissa djuriska förättningar, hvilka förutstå det djuriska lifwet. Den uphåfwer dem: endast hörseln kunde till äfwentyrns ännu en tid efter ödden fortwara, emedan den grundar sig på ideliga blotta physicaliska werkingar, hvilka i ödden, likasom i lifwet, kunna swla.

(Fortsättning händst.)

Meteorologiske Observationer.

Aug.	N. 8. f. m.				N. 2. e. m.				N. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.	Bar.	Therm.	wind.	wäd.
18	25:35	14. d.	W.	- flart.	25:45	18. d.	W.	1 flart.	25:44	15. d.	E.	- ragn.
19	25:44	14. d.	W.	- flart.	25:44	20. d.	W.	1 flart.	25:46	16. d.	E.	- flart.
20	25:55	14. d.	W.	1 flart.	25:55	19. d.	NW.	1 flart.	25:56	16. d.	W.	- flart.
21	25:62	14. d.	W.	- flart.	25:62	20. d.	N.	- flart.	25:56	15. d.	E.	- fröm.
22	25:52	14. d.	N.	1 ragn.	25:46	19. d.	N.	- ragn.	25:46	14. d.	E.	- fröm.
23	25:44	14. d.	N.	- mul.	25:41	16. d.	N.	- mult.	25:40	14. d.	E.	- mult.
24	25:38	14. d.	N.	1 ragn.	25:49	18. d.	E.	1 fröm.	25:40	14. d.	W.	1 mult.

Den 20 Aug. Ny. N. 12 e. m.

År 1770. d. 1 September.

Politie- och Commerce = Tidningar.

I Stockholm äro ifrån den 24 Augusti til och med den 31 Dito 1770, födde: 24 Gofebarn, 22 Slickebarn, 7 Par widge, samt begafne 12 gamla Personer och 34 Barn. (○) utmärker at ingen förreckning ifrån den Föreläggningen inkommit.

De gamla Personerna äro döde: 5 af Lungfot, 1 ofkänd sjukdom, 2 af Keppor, 1 af Slag, 1 af hetsig feber, 1 af mättrande sura, 1 af Warrufot, 1 drunknad. De 34 Barnen äro döde: 10 af Slag, 8 af ofkänd sjukdom, 4 af hetsig feber, 4 af Käppor, 2 Bröstvärk, 1 af Wäbbling, 1 af Lorfken, 1 af blodförtning, 2 af inwäntes sjukdom, 1 dödsföde.

Namnen på de gamla döda Personerna äro:

(St. Nicolai.) 5 Barn. — (St. Clara.) Afsejeren i Åbo Hof: Rätt Anders Johans Sagerts Enke: Fru, 64 år gi. — Åbo: Gåsen Magnus Woberg. — Timmer: Drängen Eric Jonellström. — 1 Barn. — (St. Jacob.) 3 Barn. — (Middareholms-Församling.) (○) — (Enka Föreläggningen.) (○) — (St. Maria.) Notarien Johan Claßberg. — Pigan Ingrid Söderström, 85 år gi. — 5 Barn. — (St. Catharina.) Sidmans: Husfrun Margaretha Söderberg. — 6 Barn. — (Kongsbolms-Församling.) (○) — (Siska Föreläggningen.) (○) — (Fransiska Föreläggningen.) (○) — (Ladugårdsländes-Föreläggningen.) Stråddare: Gesälsten Eric Dahlsarens Enka. — Muddrängen Anders Rästoms Enka. — Nymns: Personer Maria Hansdotter. — (St. St. Dof.) Sadelmakare: Gesälken Nils Wälström. — Brändwäkten Johan Pamb. — 11 Barn. — (St. Johannes.) Vietualtes: Handlaren Johan Åfermark. — 4 Barn. — (Varnhus Föreläggningen.) (○) — (St. Sjöströms-Föreläggningen.) (○) — (Danwicks-Föreläggningen.) (○) — (Sabbatsbergs-Sattighus.) (○).

I Kongl. Artillerie-Föreläggningen äro, ifrån den 1 Augusti til den sista Dito 1770, födde 7 Gofebarn, 6 Slickebarn, 3 Par Widge, samt begafne 4 gamla Personer och 12 Barn.

De gamla Personerne äro döde: 2 af Lungfot, 1 af Alderdom, 1 af hetsig sjukdom. De 12 Barnen äro döde: 4 af Slag, 2 af Keppor, 2 af ofkänd sjukdom, 1 af Lorfken, 1 af Wäbbling, 2 af hetsig sjukdom, 1 dödsföde.

Namnen på de gamla döda Personerna, äro:

Lieutenanten wid Kongl. Artillerie-Regementet, Johan Ek, 75 år gi. — Afsejade Trumslagaren Isaac Widén. — Handel. Martin Blomberg. — Afsejade Handel. Dof Rostrom.

Uttfällige Kundgörelser.

I Kongl. Tryckeri-Boden finnas följande Dconomiska, Physikaliska, Mathematiska och Medicinska Böcker til köps: 81) Maafrants Schapflers der Raupen, Wärme, waders, und siegenden Ubiensens, mit Kupf., 4 Daler 16 Öre. 82) Geßneri Noze in Mechanicam Aristotelis, 1 Daler 16 Öre. 83) Gemma Præsi de Astralabio Cathol. Liber, 1 Daler 16 Öre. 84) Palmbergs Swänksa Rete-Kranis, m. figg., 6 Dal. 85) Kalmi Elementa Philof. Naturalis, c. figg., 1 Daler 16 Öre. 86) Dictionaire de la Marine, 3 Daler. 87) In arbeckii Arithmetica Generalis, 1 Daler 16 Öre. 88) A Manual of Millions, eller: Sät, at 1 hast resolwera Millioner, 3 Daler. 89) Gifterns Werldw Sockens Beskrifning, m. Tabb., 2 Daler 8 Öre. 90) Reglemente för Regementerne til fot, m. Tabb., 1751, 8r. W., 6 Daler.

Wid dödsfall brukelige Notifications-Billetter, finnas i Kongl. Tryckeri-Boden för 3 Öre R:mt, och äswens lides Wist-Billetter til samma pris.

Sorgebref-Papper med swarta kanter, brukelige wid dödsfall, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 9 Öre Kopp: ut stöcket.

Snres-Contracter, finnes uti Kongl. Tryckeri-Boden för 12 Öre R:mt stöcket.

Snre-Böcker utgafte af alla mödeliga slag, finnes i Kongl. Tryckeri-Boden för 6 Öre R:mt.

I Hefelbergs boklada i Nyg Nådhus: Flygeln äro afsjande Böcker til sölw inlätte: 1) Doct. Dannhauers Catechismus-Witk, 10 Dalar i 5 Pergam. Band, 30 Dalar. 2) Dr. Fr:rk. Wulstunni Ewangelische Postill, 3 Dalar i 3 Perg. Band, 9 Dalar. 3) Neu-Erbff-erer Hffwliche Witter: Saad, med Kupf., 5 Dalar i 5 Perg. Band, 30 Dalar. 4) Hufwnderffs Hist. der Europ. Afri. und Americ. Staater, i 4 Perg. Band, 18 Dalar. 5) Adams Deliciae Passionales, i 4 Perg. Band, 9 Dalar. 6) Der Gelförrer Criticus, i 3 Perg. B., 9 Dalar. 7) Nachrichten von den meisten Europ. Staaten und Republ., i 3 Perg. Band, 18 Dalar. 8) Jof. Hallers Wiltliche Geschichte aus Englischem überseht, i 3 Perg. Band, 6 Dalar. 9) Cwogels Guds Wort och Swilla, 1 Sol., 8r. W., 12 Dalar. 10) Josephi Flavii Jüdische Hist., 1 Del, 6 Dalar.

Följande Böcker och Pragtater, med sere, finnes uti Horns Boklada i Westerås, och i Cwgdabls Boklada i Stockholm: Correltius Nepos med Swenska Noter och Lat: Chartor, 2dra utlagan, 9 Dalar exemplaret. Ciceroanis Orationes Selectæ, andra utlagan, med sw. noter, 9 Dal. Dito Epistolæ Selectæ, med sw. noter, 3 Dalar 16 Öre. Politiskt störfet om Handel, Frift, 3 Dal. Politiska Skandama Stånds: Personer uti 49 Grund: Naglar, w. 1 Dalar 16 Öre. Arosenii Hødmøfo-Prædikon på 2:dra Gånd, i Kåssan 1770, som förelägger en i huf: icke bepröfwad, samt i alla profwen rättsinnig och mycket kostelig besjuning om Werlensens nyhet, w. Dito, des grundteliga afhandlung om sätternes ödelighet, samt des tillstånd i och eiter öden, w. 4 Dal. 16 Öre. Swelärande Fabrice til nbsjamma tidssfördrif, 2me delar, tillf. 7 Dal. 16 Öre. Swenska Saml. 6 ff. compl.

9 Dal. Ombyttliga njben, 12. 24 bre. Godentit Barna-Redgor, 30 Dal. För 100:de Svenska K. W. C. Beskrif, 17 Dal. 100:de dito Latinska, 18 Dal. 100:de Lutheri Cathedraer, med figuror på holtet och godt Tryckapper, 24 Daler; all Köppint.

I Beskrifdan wid Dyfka Kretan fins til salu: Geschichte Herrn Carl Grandison, in Briesen entworfen von dem Verfasser der Pamela und der Clarissa, 7 Heile Leipzig 1764 mit Kupf. i 7 nya marmor. Franska Band för 66 dal. Rich. Steeles Spectateur ou le Socrate moderne ou l'on voit un Portrait naïf des Moeurs de ce Siecle 6 Tomer i 6 st. dito Franska Band 66 dal. Fenelons nouveaux Dialogues des morts avec des Contes & Fables Fr. B. 12 dal. Le Nouveau Spectateur par M. de Bastide i 2 W. B. 24 dal. alla 1286 Nimsferdamer tryck. Mendoza en Ahatil Prins, som drog werlden omkring og søgt Christina, men fandt litet af det han søgte 3 Tomer i W. B. 30 dal. Les aventures de Telemaque 18 dal. Quinte Curce avec les supplements de J. Freinshemius Fr. B. 9 dal.

En Ny Uplaga af framledne Kammar: Rådet Woldemars Genwåg til Stats: Hiskrien, är på Hofhandlarna Schindlers förslag under Præses, och til förre delen färdig tryckt; detta Werk, som altid blifwit omsett för en af de bästa Hand: Böcker wid Ungdomens Undervisning i den Historiska Wetenskapen, är, genom samma Hofhandlars förslag, försjätt intil närvarande tid: och som han icke allenast är försedd med Kongl. Maj:ts Aller: nådigste Privilegium på samma Werk, utan och haft all omkostnad osparad, at lämna det tilfökt och förbättrad af Lector Joh. Bened. Busser i Allmänhetens Häuder; gifnes ädant hämed tillfäna, enligt Kongl. Hoftryckeri: Reglementet, på det den, som, i Bihaget til Swänska Post: Tidningen N:o 61, af d. 6 Augusti innsäwande är, berättade sig wara sinnad utgifwa en Tillföning til ofwännämde Historia från År 1750, må spara sin nöd: da, så framt han wil undgå förlusten något inträng; tillfäna är och samma Auctors Anvisning til Stats: Hiskriens förtäffe Bestijning, först af Lector Busser til närvarande tid, å nyo uplagd hos mig.

Hos Privilligerade Wit: och Wäffsteds: Mästaren Magnus Stenberg, finnes färdige gjorde Wäffstedar af rör til Finnewäfnad, efter Hålländsk metode helt goda, och säljes de grofwa til 24 bre, och de finare til 1 Daler Köpparmynt för hwart hundrade, hwarsen och tillwärfas Riter af Stål til Siden: och Ståf: wäfnad å 5 Daler Hundrade, och af Wåking å 6 Daler hundrade til Bultans: wäfnad; såsom och beynnerligen goda Klädes: Riter af upriktig god utländsk Års: ort å 1 daler fyra bre hundrade, är boendes på Söder och Horns: Gatan inedt emot Källaren Draken tre trappor up.

Et litet nytt Stenhus af ser eldruen samt 2:ne Källare derunder, och 3:ne Wedbodar på Gården, belägit på Södermalin wid Vepårs: Gatan, uti Qwarteret Kattrögen, under N:o 90, och för Brandföda försäkrad; hwartil och hörer en liten Lågårds: Tomt, som ifrån Gården gränstar intil Larwaj: Gatan; är til salu, emot det förbedeltige willek, at förre delen af Kops: Tillingen hos et Publilikt wek kan så innellä. Underrättelse här om erhålles på Horns: Gatan, uti förra Högare: Boden ifrån Södermalins: Torg.

En från Petersburg reiwande Swensk och Finsk Wreksman, född i Wästerbotten och Torned Stad, af 36 års ålder, ådundar Condition: hos någon, utan til at willa hafwa någon betaltning eller lön, än allenast några ac: cidentier, om hwilka man förut kan öwrenskomma. Han logerar i Staden och Skott: Gränden näste huset intil hwarest N:o 79 står på porten 3 trappor up, hwarest widare efterrättelse kan undfås ifrån kl. 8 til 10 om moornarna e.

En med nöddige hudyer och wetenskapen underboad, samt uti granliga Metall: arbeten förfaren Man, tilhju: der så wäl med hwarjhanda Metall: arbeten, som älskellige byggnaders och in: rättningars anläggande m. m. nå någon härtill byggd Bruks: eller Manufakturie: Agare tilhanda; underrättelse sås af Herr Wälsfröm uti des Bod Stora Kyrke: Drinken och Capellans: huset.

På Kungsholmen inedt emot Kyrke: Smeden uti Sereneanten Helboms Gård, finnes allahanda sorter Decoeter til köps för billigt pris, nemligen för Gjekt, för wek, blodrenande Decoeter m. m.; dersammastädes finnes ut: tal fluga Gubbens droppar för Wenerisk huta, samt en kostbar Hand: Wonnada som gör händer hwita, lena och mjusa; äfwen finnes bot för allahanda sorter weneriska hufsdonar, med mera.

Uti Högskellige Kenal. General: Tull: Direction, blifwer d. 5 Sept. som är lördagen, klockan 10 förmiddagen genom Auktion upphandlat et Partie Wax: wjas, samt formad: Talg: Ljus af den bästa eller så kallade Prima sort Talg.

Om något hederligt Herrskap skulle åstunda et unat Fruatinmer, ontningen til at wara behjeldelig uti Hus: hållning eller til at wy och knyta, med mera, så lemnas derom underrättelse uti Wintappars: Gränden och Huset N:o 22 tre trappor up.

En wacker och wäl Conditionerad furestiga Wagn, är til salu; hwarom sås underrättelse på Södermalin och stora Kullwerts: Gatan i wfare: Aldermannen Demmans Gård. Äfwen åstundas på samma Gata at hyra et Fåhus för tvååne kor, och en Kammar för henne som skal anja dese kreatur.

En wacker ny Masquerad Klädning är til salu; hwarom underrättelse sås uti Huset N:o 18 imellan Stora och Käll: Drinken uppå Wäffsteds: Gatan.

Den 5 nästkommande Sept. blifwer på Kongl. Jackt: Warfwet, en Bod: bngnad af trä upbuden på öppen Auktion af genem Entreprenade upstättas, ritning och förslag finnes alla dagar dersädes at beje.

Om någon Herre, häst ösiht, som har lust at resa utomlands eller annorstädes, skulle åstunda en Betjent, som kan lämna här; så sås underrättelse uti Snus: Boden midt emot Post: Busser.

En stekelig Yngling åstundar at blifwa antagen hos någon behjeldlig Handlande här i Staden, at betjena på antoir eller i Bod; hwarom underrättelse kan sås i Kongl. Tryckeri: Boden.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Socrates, Skådes: Spel; Kristwit på Engelska af Mr. Tompson, öfwerjätt på Frantsiska språket 1755, och bew: från förjwenskadt 1769. 3 -

Stockholms Wecto=Blad.

Tördagen, den 8 September. 1770.

Lärda Saker och Kôn.

P A R A D E M.

Bref ifrån Audi, om de dödas hörsel.

Wille man ändteligen påstå, at hörsel-benens Musclors werkan, och en omwärlande spänning i trumme-hinnan, wore nödige til hörseln, wagtadt jag nywan wist, at skallet äfwen utan tilhjelp af dessa muscler och Trumme-hinnan fortplantar sig til hörsel-nerverna, så kan jag därpå swara twägghanda. Först och främst dö många tusende menniskor, utaa at lida den ringaste förändring i brats structuz; och sådana bewis felas aldeles, at trumme-hinnan i döden förlorar all sin spänning, och at efter den samma hörsel-benens muscler aldeles förlorar denna spänning, eller at trumme-hinnan blifwer ofrickelig at kunna emotaga all darrning, som et skall kunde meddela henne. Sil det andra är och ännu obewist, at trumme-hinnans förändrade spänning och hörsel-benens små musclers rörelse, äro några djuriska eller organiska förättningar, hvilka endast och allenast förutskäta det djuriska lifwet. Många muscel-lösa trädar behålla ännu länge efter döden en retelighet, i förmågo af hwilken de draga sig tilhopp och blifwa slappa, då de på et blott Pphysicaliskt sätt blifwa röde. Jag törs wäl säga at hörsel-benens musclers wärkan troligare härdrer från en sådan retning, än ifrån en organisk mechanizm. Ty som de anordnada spänna trumme-hinnan all som skallet är til, som deruti först gör darrningen, och som utaf denna pphysicaliska rörelse i trumme-hinnan hörsel-benen först måste tillika stutas, innan dess muscler kunna göra sin tjänst: så är denna darrning i trumme-hinnan en tilräckelig retning för musclerna, som kan tvinga dem at förrätta sin tjänst til skallets vidare fortplantande i brat.

At all detta kan utan fara slutas, at i döden, bland alla öftra sinnen, hörseln lider den minsta förändrelse til sina wäsentelige delar, at den bland alla aldraminst förut sätter hela det djuriska lifwet, och at, om hos en dödd ännu någon tanke af känsla skulle wara möjlig, den aldrastroligast genom hörseln måtte kunna upwäckas.

Man lärer intet wänta af mig at anföra exempel på dödd-blefne menniskor, hvilka ännu någon tid efter deras dödd kunnat höra. Men jag har redan öfwan sagt, at den omständigheten, em en wyligen dödd, eller en, efter alla tecken, afleden menniska åter kommer til lifwet eller intet, icke wäsenteligen förändrar tilståndet af dess afkadade sinnen och själs wärkingar under den mellan-tiden, från utseendet af dödd och til den sanna döden. Dersöre behöfwa wi allenast fråga de menniskor, hvilka efter anseendet warit döde, och deras då warande tilstånd kan lära oss, hwad wi aldrastroligast kunna sluta om dem, som nyss afidit.

Menniskor hafwa gifwits, hvilka legat i de aldrastroligaste dåningar, och hwarken kunnat tala eller röra sig, men ändock på det starkaste och tydligaste hördt all det, som skedt omkring dem. Den sjukdomen som kallas (Kluff, Tetanus) försätter en menniska i sådant tilstånd, at hon aldeles intet kan röra sig, utan låter med sig göras all hwad man wil, men hwarwid hon dock öfta behåller syn och hörsel öfberördt. Galeanus anförer en sådan händelse, och de nyare stadfästa det äfwen. Den helige Augustinus kände en präst, hwilken, så öfta han hörde någon klagande röst, eller sjelf skulle framsära något rörande, förforade sina sinmens brul, och blef så lik en dödd, at han hwarken af knipande eller stickande, ja af sjelfwa elden icke hade den ringaste känning, ehuru han wid upwaknandet hade plågor af sären. Det war hos honom, under detta tilståndet, intet at mäkla det minsta spår af andedrägen; och ändock berättade han, at han lika som på långt håll hörde, om man hårdt tistalade honom. Water Carnet berättar om en Jew, at hon legat 36 timar, utan ringaste tecken til lif, och af alla blifwit hullen för dödd. Man wille begrafwa henne, men hennes man satte sig deremot; och sedan hon efter 36 timmar åter kom til sig, berättar hon sig hafwa hördt all det ganska wäl, som man sagt om henne, och at hon wäl wiste det man welat begrafwa henne: men hennes stelnande hade warit så starkt, at hon intet kunnat röra sig, och hon hade utan minsta motstånd kunnat låtagöra allting

med sig. Om de dänningar, hvaraf Gruntinimer plågas, som med vapurer äro besvärade, säga en stor del Skribenter, at det wärd underfundom hjertals rörelse, andebrågten, de wils förlige rörelserna och alla känslor fullkomligen uphåra, och at de i detta tillståndet, många dagar ligga som aldeles ödda. Om dylika till utseendet ödda anförrer Garman, at nägre fullkomligen wäl kunnat århindra sig de närwarandes tal under den tiden de haft sina anförrar. Huru många hundrade sådana personer hafwa wäl intet, som af wagtanshet blifwit lämnade utan all hjelp, ändteligen öddt och blifwit lefwande begrafne: ty hwem undersöker wäl liken så noga? Det är altså aldeles onekeligt, at ganska många i lik-hiskan eller på båren hbrdt att det som påserat omkring dem, hwilka aldrig upwaxna igen. Herr von Zainé Andree, berättar om en 60 årig Adelsman, hwilken segat sjuk i en hetsig feber, at han fullt i en stark dänning, och efter allt anseende warit som ödd. Allt war færdigt til hans kroppss öpnande och til des begrafning. Twänne präster som blifwit aware wid liket, bbrjade träta, hwilken skulle jordfästas honom, hwarfdre en man i huset steg fram at hindra det de ej skulle råka i slagsmål. I genom en händelse tager denna mannen råket af den öddas ansigte, och tycker sig se någon rörelse hos honom. Han hölt et ljus för näsan och munnen, och kände honom på tinningarna; men intet tecken war at finna hwarken efter puls eller ande-brägt. Då han ändteligen wille öfwer gifwa honom som en fullkomligen ödd menniska, kom det honom före, som om han åter såg den födra rörelsen. Han kände derfdre Annu en gång på tinningarne, och tyckte sig märka några pulsslag. Han gned honom med win om näsan, läpparna och pulsarna, och gibe honom öfwen något i munnen deraf: men intet tecken til lif förmärktes. Men efter några minuters för-

lopp bbrjade han at swälja, och kom småningom til lifs igen; hwarpå han berättade allt hwad som påserat imellan de twänne prästerna, utan at förgåta den ringaste omsändigheten. Huru lätt hade intet någon tillfällighet aldeles kunnat utslåta denna såa gnistan af lifswet, så hade denna mannen förblifwit ödd, sedan han hbrdt hela trätan? Afwen det samma hände med en Fru i hetsig feber, som blef öfwer gifwen af böge sina Läkare, och för hwilken anstalter gjordes til hennes twättande och swepande. Hon hbrde att det som tafades och gjordes, och sade sedan, at ehuru mycket hon bemddat sig at tillkänna gifwa det hon icke war ödd, har hon dock icke kunnat wärksålla sådant. Hon war hos en af sina närmaste anhörige, hwilken hon åtskade som sin moder. Denna wils falla i en art af förtwifan öfwer hennes ödd, lastandes sig öfwer hennes kropp för at omfamna henne. Detta, jämte beklagningar och gråt som hon hbrde, brakte den förmenie ödda ändteligen så långt, at hon använde alla sina krafter och gaf et anfri, hwilket, ehuru innet widare tiden til lif påföljde, ändock gaf anledning at man satte henne några Käpper, och brukte andra medel, hwarigenom hon åter brattes til lif igen. Hennes hbrsel war altså i öfver af hennes ödd det medlet, hwarigenom hon räddades. Jag kan intet undgå at härtil lägga hwad Herr Brückner yttrar sig, sedan han anfördt detta af Herr von St. Andree. "Denna händelse bewisar den af Herr Winslow påstådde "sats, säger han, at man kan intet sluta det "en kropp är ödd, fast den ej visar något tecken til hbrsel, eller ringaste rörelse i ögnelåken, läpparna, fingerna, eller några andra "kroppss delar.

(Fortsättning härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Sept.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Var. Therm.	wind.	wödl.	mul.	Var. Therm.	wind.	wödl.	mul.	Var. Therm.	wind.	wödl.	mul.
1	25:55	15. d.	h.	mul.	25:60	19. d.	h.	mulit.	25:65	15. d.	h.	mulit.
2	25:70	16. d.	h.	mul.	25:74	18. d.	h.	redm.	25:74	17. d.	h.	mulit.
3	25:74	17. d.	h.	mul.	25:74	21. d.	NO.	1 klart.	25:74	16. d.	N.	klart.
4	25:74	16. d.	W.	klart.	25:74	19. d.	W.	1 mulit.	25:74	15. d.	h.	mulit.
5	25:66	16. d.	h.	klart.	25:64	17. d.	h.	rågn.	25:60	15. d.	h.	mulit.
6	25:60	15. d.	N.	ström.	25:55	15. d.	NO.	1 mulit.	25:54	14. d.	h.	rågn.
7	25:49	15. d.	h.	rågn.	25:40	16. d.	h.	1 rågn.	25:30	15. d.	h.	rågn.

Den 5 Sept. Sullwänad kl. 7 f. m.

Exemplar tagas, gifves det 1 rte på Kopet. På samma ställe och under lika villkor finnes Åfren Nambach's Erläsnus in Noje, för 24 Daler K:mt, samt Nambachs Cuds Råd om människornas fatighet, för 18 Daler Exemplarer.

En Studerande, som längre tid informerat så väl ansees, som och här i Stockholm, och är, jämte de lärda Språk och Metenskaper, inkommen i Estlan och Frankiskan, äfunda Condition hos hederligt folk här i Staden. I Latin, som af de lärda Språken är det nödvändigaste och mest brukeliga, har han ej allenast själv den insigt, at han kan läsa och förstå, samt väl tala och skriva demåste språk, utan försjår och at på lättare sätt undervisa begynnare deri, än eljest genom för mycket Grammaticalskt tvång wänligt är, der Discipulne blifwa öfverhopade med en mängd af reglor, som öfva dem språkets lärande och fattande mycket swårare, och draga Åfren mera ut på tiden; när likwäl alla språk svarst och lättast läras practice. Hwad Wittenskaperna angår, så består hans måsta insigt i Mathematican, såsom i Geometrien, Mekhaniken, Trigonometria Plana och Algebra. Til et prov af hans insigt i Geometrien wil man med Euklides lät, anföra dessa tre Theoremerna som äro hans igen upptäning, nemligen 1:de Om, uti en Triangel, en rät linea faller, ifrån spitzien af en vinkel, vinkelrätt emot den sidan, som här emot samma vinkel, så at den nämde sidan derigenom blir delt i twänne delar; så äro Quadraternes af de sidorna, som emfatta den bekanta vinkelen, tillsammans tagna så mycket större, än Quadraternas af den delda sidans delar tillsammans tagne, som två gånger Quadraten af den vinkelrätt fallande lineen. 2:dra: De Quadrater, som hafwa lika stora diametrar, äro lika stora. 3:die: De Quadrater, som äro lika stora, hafwa lika stora Diametrer. Bewisen derpå äro lätta; och måste för mera widlyftighets underrättande utelämnas. Eljest är hans läroviätt i denna wettenskapen, at föreställa en sak på det enfaldigaste och tydligaste, samt wända henne om på flera sidor, til at derigenom lära och uplifwa begynnare imagination. I Physiquen har han en lika insigt, med tillägning, at det är den, som han i sonnerhet själv har lust til. Desurat kan han och lära begynnare förstå grunderna i Logiquen och Metaphysiquen, jämte den practiska Philosophien, tillika med Historien: i Geographien tillika med Landt-Chartorna är han väl inkommen: har och en theoretisk insigt i Rhetoriquen och Witterheten, försjår och Poesien någorlunda practice. Widare underrättelse fås i Kongl. Tryckeri-Woden.

Som wid siffedne olyckeligen timade Eldswåda på stora Ny-Gatan, den bedröfweligaste händelse träffat, at utom det Husbondsfellets Ågendum, som bodde i samma Hus, blef då oförmodeligen i ossa lagd, utan at kunna rädda någon ting där af, är eck en bland de bedröfweligaste händelser då Åfren händt, at twänne fattiga Djenste-Pigors släder, ifrån hand til fot, hwilka tjent i samma Hus hos Herr Fabriqueuren Schjogerberg och Herr Pro-widureuren Starckenberg, 3:ne troppor up, äro wid samma olyckeliga tillfälle Åfren til ossa lagde, at de nu knapt hafwa at betäcka sig med, då de i sina Cyklar sadde äro. Den Ålsnågtige Guden, som är den rikaste Besöznaren, wålsigne och ymnogt wedergålle de Christ: wilde och om de nödhlidande ömsfinte människor, som nu tådas af sin misja och wåltbehag något bidraga til dese fattigas hjälp, at de, när Wintren nalkas, ej måtte af köld och frost blifwa aldeles förgångne.

Som förliden den 28 och 29 Augusti, uti No 194 och 195 af Dagligt Ållehanda, rörande Officeraren J. B., angående en Wäst, hwilket skal hafwa sedt på Kongl. Clotter wid Högwakten, har blifwit, genom prätta berättelser och den hertogmarandes uppehåll, som samma hert, inlämnat at insödas; altså länmas Ålmanheten tillkänna, at at den, som äger sådant Declarende, måtte från all wixelse och åtal håbanestef af hwar och en blifwa af mistänksamhet entledigad, dåst Ågaren sedermera straxt fått sitt åter.

Til saltu finnes 2:ne stöcken half-stirne Ankar = Lag, hwarden 13 och en half Tam Hocka och 110 Kammar långa, samt et st. nyt Ditto, om 12 Tums stöcket och 120 Kammar långd; underrättelse om priset fås hos Coopwærde-Capitainen Anders Målberg på Södermann och Ålewe- eller Drmfattare-Gränden, som är den tredje ifrån Stads-Huset; Åfren äro til saltu gamla half-stirne Segel, hwarom underrättelse fås hos Segelmakaren Friedrich Strangenberg.

En Jungfru, som tjent hos Hederligt Folk, och kan så samt något skrifa här och laga Mat, försjår sig eck på Hushållning, Åfunda at bli antagen såsom Hushållerska hos något Herrskap, antingen här i Staden eller på Landet; widare underrättelse fås på Präst = Gatan, första Huset at wänser ifrån Lister = Långgatan, twänne troppor up.

Den som har at afstå en treckt Swåns Hwerrättning af den Frankiska Romanen, kallad: Histoire de l'Admirable Don Quichotte de la Manche, behagade anmäla sig uti Kongl. Tryckeri-Woden, emot hederlig wedergällning.

En beskedelig Ungfru, som tjent i Handel 6 års tid, och äger gott wittnesbörd om sitt upstående, kan väl skrifa och räkna, Åfunda Condition på något Handels-Contoir; hwarom underrättelse meddelas i Kongl. Tryckeri-Woden.

På Drottningshelm är förliden den 31 Augusti em aftonen, en brun Spank Rät med Guld-Knapp förkommen, eller eck af någon i mistag anamnad; den som samma Rät tillrättat kaffar, och uti gamla Wanquen wid Storfisks-Droppan hos Waktmästaren Åsterberg Åfunda, skal undfå hederlig wedergällning.

En beskedelig Jungfru, som väl kan skrifa Åfuntimmers-Här på alla moder; därom fås underrättelse i Glas-Woden i Rosenadleriska Huset på Wint-Gatan.

De, som ännu ej hafwa uttagit sin Present-Bill med Capitainen Mathias Grunell ifrån Amsterdam, kunna hos Segelmakaren Gode, som bor i Stads = Gården, den förr ju häldre, emot Lull och Strafs erläggande, afhänta, emedan Capitainen är färdig at afsejla.

En Årlig Wans Husfru, hwars Wisa 7 weckors Worn blifwit dödd, Åfunda at emottaga Anna = Barn; underrättelse fås på Wåfver-Långgatan, där Swädsfågare-Ströten siter, midt emot Direct. Wäders Hus.

En Piga, som är snäll i sina Cyklar, Åfunda at blifwa antagen såsom Worn = Piga hos något Hederligt Folk; underrättelse fås i Kläd-Ståndet wid Munkho-Lorget.

Förliden d. 4 hujus förlorades på Håbergs-Gatan en aldeles ny fin blå Pärfis = Näsduk; den som samma Näsduk uphittadt, behagade det tillkänna gifwa uti Läder-Woden No 43 på Söder Stug.